

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

OCHOTNICKÝ SPOLEK TYL VE STAŇKOVĚ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Soňa Votrubová

Učitelství českého jazyka pro základní školy

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Viktor Viktora, CSc.

Plzeň, 2016

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni 1. kvěna 2016

.....

vlastnoruční podpis

Na tomto místě bych chtěla poděkovat panu Prof. PhDr. Viktoru Viktorovi, CSc., za odborné vedení mé diplomové práce, cenné rady, připomínky a vstřícnost při konzultacích.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINAL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

1 ÚVOD	2
2 HISTORIE OCHOTNICKÉHO DIVADLA VE STAŇKOVĚ	4
2.1 Občanská beseda	6
2.2 Počátky 20. století	10
2.3 Meziválečné období	12
3 OCHOTNICKÝ SPOLEK TYL VE STAŇKOVĚ	15
3.1 Poválečné období - léta 1945 - 1949	20
3.2 Spolek v 60. a 70. letech	23
3.3 Pokusy o obnovení činnosti ochotnického spolku v 80. letech	28
3.4 Obnovení ochotnické tradice	30
4 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI A SPOLUPRACOVNÍCI SPOLKU	36
5 ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ	36
5.1 Josef Pavlík	36
5.2 Miroslava Budínová	38
5.3 Jitka Pluháčková	39
5.4 Vladimír Konečný	40
6 ZÁVĚR	42
7 RESUMÉ	45
8 SEZNAM LITERATURY	46
9 PŘÍLOHY	I

1 ÚVOD

Divadelnická činnost patřila v kulturním vývoji českého národa k významným a důležitým prvkům. Cílem nebylo jen pobavit diváka, ale také jej zušlechťovat a nabízet mu pomocí prožitků nové hodnoty a rozvíjet jeho vlastenecké cítění. Divadlo se také významně podílelo na formování obrozenecké společnosti.

Již v počátcích českého obrození mělo divadlo významnou buditelskou úlohu - na mnohých místech se tak zakládaly malé divadelní spolky, stavěla se provizorní jeviště, objevovaly se první kočovné divadelní společnosti. Významnou úlohu tak hráli vedle profesionálních souborů zejména ochotníci – dobrovolníci, kteří připravovali pro své publikum hry v českém jazyce. Ochotnické divadelní soubory se začaly těšit velké oblibě zejména na venkově a malých městech, přibližovaly se obyčejným lidem - národní sebevědomí rychle rostlo a ochotnických spolků neustále přibývalo.

Léta, v nichž ochotnické spolky aktivně působily, se často střídala s obdobími, kdy naopak jejich činnost stagnovala. Některé ochotnické spolky po odeznění vlny vlasteneckého sebevědomování nakonec zanikly, ale mnozí ochotníci, lidé, kteří měli v sobě duši herce, sehrávali důležitou roli v kulturním vývoji nejen na malých městech i nadále, jelikož se často podíleli na výchově svých nástupců, čímž se tradice ochotnického divadla dál předávala z generace na generaci.

Josef Pavlík, staňkovský matematikář a fyzikář dnes již v penzi, mě v letech 2000 - 2004 jen netrápil po dobu mé povinné školní docházky mnohdy složitými výpočty, ale často i překvapoval dechberoucími výstupy u katedry. Nevšední hodiny často provázané citacemi z děl světové i národní literatury, dramatické postoje a někdy až komediálními patosy měly jedno společné – pan učitel byl herec. A skutečně byl!

Ač ze Staňkova, což je malá obec se třemi tisíci obyvateli mezi Plzní a Domažlicemi, nepocházím, navštěvovala jsem zde druhý stupeň základní školy. Tehdy jsem se poprvé seznámila se staňkovskými ochotníky a se svérázným pojetím tamního jevištního života. První, koho jsem z ochotníků poznala, byl již zmíněný pan učitel matematiky a fyziky. Josef Pavlík byl výborný pedagog, dobrý člověk a též skvělý herec. Jeho výstupy byly skutečně nezapomenutelné - právě on vzbudil můj zájem o „naše“ divadlo.

V této práci se budu věnovat historii vzniku ochotnického spolku Tyl ve Staňkově, zaměřím se na průběh vývoje spolku, jeho podobu současnou, dále na osobnosti a pamětníky a repertoár uvedený spolkem Tyl.

Mým cílem je také zpracovat zjištěné údaje takovým způsobem, aby byly přínosné i pro moji praxi učitelky základní školy. Ráda bych práci využila pro přípravu výuky průřezových témat a pro rozvoj klíčových kompetencí žáků docházejících na Základní školu ve Staňkově, neboť se domnívám, že historie a kulturní tradice našich měst a obcí, v nichž vyrůstáme, žijeme a vzděláváme se, by nám měla být známa.¹

V závěru práce bych chtěla na základě zjištěných skutečností zhodnotit úlohu ochotnického spolku ve Staňkově a též zhodnotit vliv amatérského divadla na život ve městě v dobách minulých i v současnosti.

Jak jsem během příprav zdrojů, z nichž budu čerpat, zjistila, archivních materiálů se k amatérskému divadlu nedochovalo mnoho. Nejčastěji se objevují zprávy v týdeníku *Posel od Čerchova*. Cenným zdrojem jsou i kroniky města a ochotníků a také záslužná práce Josefa Žáka, která vyšla v roce 1973 pod názvem *Na staňkovských jevištích*.² Vycházet budu též ze vzpomínek pamětníků a jejich osobních materiálů.

Téma této práce jsem si vybrala nejen proto, že mě divadelní tvorba zajímá, ale i proto, jelikož se domnívám, že Tylův ochotnický spolek měl ve Staňkově pro kulturní život v obci zásadní význam.

¹ Obec samu, což mnozí obyvatelé často ani nevědí, zmiňuje i Alois Jirásek ve IV. díle 12. kapitoly svého historického románu *F. L. Věk!* V tomto díle je možné se dočíst o hospodě U Šolarů, kde často hostovaly kočující společnosti i místní ochotníci. Později toto místo neslo název U Bílého beránka. Často se tu také scházeli hasiči a probíhaly tu i zkoušky představení ochotníků.

² ŽÁK, J.: *Na staňkovských jevištích*, vydal odbor Tyl Osvětové besedy MěstNV ve Staňkově, 1973.
Pozn.: Zmínka o vydání této publikace se objevuje i v periodiku *Pravda*, noviny práci J. Žáka velmi kladně hodnotí. *Pravda, List Československé komunistické strany*, Plzeň: 1967, ročník 48., č. 110, str. 3.

2 HISTORIE OCHOTNICKÉHO DIVADLA VE STAŇKOVĚ

Založení Tylova ochotnického spolku předcházela dlouhý vývoj. Historie amatérského divadla ve Staňkově sahá až do 70. let 19. století. První zmínky nás však neodkazují na jeviště, ale do místních hospůdek a pivnic, v nichž se celá historie odehrávala.

Zejména hospůdka U Ceeů sehrála významnou roli nejen v historii spolku, ale i celého měšťanského života. Dříve se tato hospoda nazývala také U Port Arthuru, U Laškova, V Zátočině aj. Od roku 1891 se jako majitel hospody uvádí Josef Pavlík, o němž se zmiňují v kapitole Významné osobnosti a spolupracovníci spolku. V hospůdce U Ceeů se scházela různorodá společnost, která hledala pobavení, zábavu a ráda se podílela na předávání zpráv ze světa. Taktéž to bylo místo, na němž se zastavovali na odpočinek cestující, obchodníci a jiní, kteří směřovali např. do blízkého Horšovského Týna, Domažlic či Německa. Hostinec byl tak místem, kde se předávaly nové informace, střetávaly se osobité názory „štamgastů“, vyvstávaly mnohé myšlenky a v 70. letech 19. století i pohnutky národního cítění.

Druhým obdobně významným místem, jak se ve své práci zmiňuje Josef Žák,³ bylo první patro hospody U Radbuzy - i tam se setkávali nejen staňkovští obyvatelé jdoucí si posedět do pivnice, ale později především vlastenci, kteří ve svých diskusích často debatovali o potřebách zakládání národních spolků.

První zmínku o ochotnické činnosti ve Staňkově jsem dohledala v *Plzeňských novinách*⁴ z roku 1867. V těchto listech v rubrice „Dopisy“ se čtenář seznamuje s velmi zajímavou informací, a to že „... studující staňkovští uspořádají v letošních prázdninách nějaké ušlechtilé zábavy; napomenutí toho (přísně vzato) ani bylo zapotřebí, neboť jsouce sobě studující naši úlohy své dobře vědomi konali již mezi školním rokem přípravy, aby zarazit se mohlo u nás počátkem prázdnin stálý ochotnický spolek. Když pak všichni zavítali k nám, sešli se hned a předali vedení celého spolku ochotníků zvláštnímu výboru, který nešetřil namáhání, aby získal v krátkém čase, divadlo z Chotěšova, neboť nemohlo se dosud zjednat divadlo vlastní. K prvnímu představení chtěli nám ochotníci předvésti dojemnou činohru Raupachova⁵ *Mlynář a jeho dítě*, a z příprav, jaké se k představení tomu konaly, dalo se to nejlepší očekávat a to tím dříve, jelikož dobře jsme měli ještě na paměti výsledky, z jakých se těšila představení našich ochotníků před dvěma roky. Avšak brzy poznali jsme, že radost naše byla předčasná. Ochotnickému spolku, který tak mile počal se rozvíjet,

³ ŽÁK, J.: *Na staňkovských jevištích*, Staňkov: Divadelní odbor Tyl Osvětové besed MěstNV, 1973, str. 5.

⁴ *Plzeňské noviny*, Plzeň: 1867, ročník 3., č. 67, str. 3.

⁵ Pozn.: Ernst Benjamin Salomo Raupach (21. 5. 1784 Straupitz – 18. 3. 1852 Berlín) – německý spisovatel.

podřaly životní žilu: zlomyslnost a nerozum: neboť – slyšte a divte se – v 19. století nemohlo se najít ve vsi ani městečku Staňkově jediné dívky, která by se byla odhodlala hrát divadlo. Každá tvrdila buď sama (,) aneb rodičové její, že prý to velká hanba, hrát divadlo! Nyní, když již často i v nejmenších vesničkách divadlo ochotnické jest, nyní když všude již poznala se veliká a čestná úloha divadla, této páky vzdělávání a osvěty vůbec, nyní není divadlo v Stankovech ničím než pouhým komediantstvím, které člověku jen hanbu přináší! A dívky, které nalezají to zcela v pořádku, toulají se dlouho do noci s mladíky po náměstí, aneb tráví celou noc u muzik a smáčí se zde dvojsmyslným žertům, křičí se, když je někdo zvořile požádá, aby přispěly k zdatu dobré věci, (neboť dobrou věcí musí zajisté každé divadlo nazvat, ač není-li tak obmezený na rozum a nevědomí jako mnohý u nás) a předstírají, že by měli z tohoto věčnou hanbu, kdyby jednou hrály divadlo. Však na tom nebylo dosti, našli se někteří, jenž z osobní zášti, zisku aneb i proto, poněvadž jest jim každá dobrá věc solí v očích, divadlu na všech stranách škodili. Mezi nimi vyznamenal se zvláště jeden mladík, který dívky zrazoval, aby nehrály, nechceme jej pro tentokrát jmenovat a připomínáme mu, aby pamatoval, že jest dosud mlád a že by mu neškodilo, kdyby pamatoval na přísloví: „Co tě nepálí, nehas.“ – samo sebou se rozumí, že divadlo hrát při takovýchto poměrech je věcí zhola nemožnou. Těch pak, kteří se nyní chlubí, že studentům pokazili radost, táži se, zdali je nezabolí srdce, když si zpomenou, že mohli pomáhati při ušlechtilé zábavě...“⁶

Z výše uvedeného článku se tedy dozvídáme, že divadlo bylo sice vnímáno v obci pozitivně, avšak ne všemi jejími obyvateli. Tehdejší odmítavý přístup dívek a žen k divadlu je skutečně velmi zajímavý, vezmeme-li v potaz, že v té době již ochotnické spolky v okolních městech běžně fungovaly. Dále je velmi zajímavá krátká a nevýrazná autorova zmínka „...dobře jsme měli ještě na paměti výsledky, z jakých se těšila představení našich ochotníků před dvěma roky.“⁷ To nám tedy dokládá, že ochotnická činnost, ač jistě zprvu nijak oficiální a přímo organizovaná, fungovala ve městě nejméně od roku 1865 – tedy dnes již úctyhodných 151 let!

⁶ *Plzeňské noviny*, Plzeň: 1867, ročník 3., č. 67, str. 3.

⁷ *Plzeňské noviny*, Plzeň: 1867, ročník 3., č. 67, str. 3.

2.1 OBČANSKÁ BESEDA ⁸

Díky politickým změnám tehdejší doby, kdy pravomoci vrchnosti přešly do rukou nově zřízených státních úřadů, se Staňkov-městys a Staňkov-ves stává součástí politického okresu Horšovský Týn. Obce tak mají od 17. 9. 1848, tedy od zrušení poddanství, větší pravomoci. Po vydání spolkovacího zákona v roce 1867, kdy se založení spolku státním úřadem pouze oznamovalo a k jeho zamítnutí docházelo pouze v případech, kdy se neslučovalo se zákonem, vzrůstala i možnost rozvoje kulturního života v obcích.

Roku 1869 se tak ve Staňkově zakládá Občanská beseda, která měla efektivně brzdit tehdejší germanizační aktivity, které se v té době velmi rozvíjely. Roku 1868 byla ve Staňkově založena šumavským sklářem Zieglerem⁹ továrna na výrobu skel, jejíž existence v obci tvrdě zasáhla do tehdejšího dění.

Koncem 19. století byl počet německých občanů okolo tří set a Čechů asi tisíc pět set, avšak i tak velký nepoměr nezabránil vzrůstající germanizaci. Lidé potřebovali zdroj obživy, byli rádi za pracovní příležitost, která se ve městě naskytla. Obyvatelé často posílali své děti do Zieglerovy německé školy, dokonce i v politických volbách německá strana nejednou zvítězila! A tak docházelo ke stále větší nespokojenosti místních vlastenců - vždyť i mnohé nápisy v obci byly často psány jen německy.

Sklář ve městě nebyl lidmi nijak oblíben nejen z důvodů výše popsaných, ale i proto, jak necitlivě se choval k místní přírodě. V týdeníku *Posel z Čerchova* z roku 1898 je přezdíván jako germanizátor, který stanul se svým podnikem před správním soudem v Horšovském Týně kvůli nelegálnímu vypouštění chemikálií do řeky Radbuzy.¹⁰

Z bezvýznamného města, které bylo spíše obcí průchozí pro mnohé obchodníky, bylo díky Zieglerovi náhle město průmyslové. Lidé sice dostali tolik chybějící možnosti dobře placeného zaměstnání v místě svého bydliště, ale továrna přilákala i další pracovníky - obyvatele německé národnosti, a tak pozvolna docházelo k nenásilné, přesto ale znatelné germanizaci do té doby typicky českého prostředí.

Staňkovští vlastenci, kteří se obávali úplného poněmčení obce, zakládají ihned dva roky po vydání spolkovacího zákona již zmíněnou Občanskou besedu, která již při svém vzniku

⁸ Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, název fondu Občanská beseda Staňkov, číslo fondu 1679.

⁹ Pozn.: Informace ke zmiňovanému skláři lze dohledu též v Muzeu jižního Plzeňska v Blovicích ZÁLOHA, J.: *Umění šumavských sklářů*, České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1987, str. 94.

¹⁰ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1898, ročník 27., č. 42, str. 2.

čítala na 51 členů - a nezůstalo jen u Občanské besedy. Potřeba místních k zakládání národních spolků byla tehdy veliká. V 70. letech 19. stol. byl mimo jiné založen Dělnický vzdělávací spolek, později Sokol nebo Národní jednota pošumavská.

Občanská beseda, která se ve městě těšila velké podpoře, si tak za své cíle vzala i rozvoj kulturního života v obci, a tak i zavedení ochotnického spolku. V čele spolku stanuli Hynek Pavlík, Ferdinand Chlumecký, dr. Jiří Škornička a Vojtěch Kepler (staňkovský sládek). Hlavní náplní spolku nebyl jen osvětový program, ale právě i zmiňovaná činnost divadelní, proto byl členy také záhy ustanoven ochotnický odbor.

Zanedlouho od ustanovení započaly první přípravné divadelní práce, čtení textů a zkoušky představení, které se často odehrávaly v dalším z míst významných pro zrod ochotnického spolku – i tentokrát to bylo prostředí pivnice – hospoda U Matesů. Hospoda U Matesů patřila Matěji Zídkovi a nesla dříve i název U Bílé růže, nyní je tato budova známá jako hotel Dukla. V horních patrech této prostorné budovy dříve probíhaly časté zkoušky amatérských herců.

Hospoda sousedila s radnicí, v jejíchž hořejších místnostech byla roku 1869 představena první hra *Budečské jesličky* Karla Slavoje Amerlinga,¹¹ která byla nacvičena pod vedením učitele Bezvody. O výzdobu jeviště se postarali významní rodáci bratři Mathauserovi a H. I. Amerling.¹² V prostorách radnice nejspíše mnoho her uvedeno nebylo, jelikož od počátku 70. let bylo jeviště postaveno v prostorách místní pivnice U Kozinů. Tento hostinec byl zřízen asi ve 40. – 50. letech 19. století a byl střediskem kulturního života. Své sídlo zde měla i Občanská beseda, hasiči a později i Sokol. Občanská beseda zde měla 21. 11. 1869 první ustanovující schůzku valné hromady.

První léta fungování Občanské besedy byly velmi plodnými. Zavedení spolku přinášelo dobré výsledky v oblastech vzdělávacích – obyvatelé tak byli upevňováni v důvěře v českou kulturu, která se stala jakýmsi prostředkem, jenž se i v tak malé obci stal silnou zbraní proti útlaku našeho národa. Upevňovala se důvěra obyvatelstva i národní cítění, pořádaly se často různé přednášky, besedy, výlety, ale byl podporován například i odběr domácího tisku. Podporovány začaly být i nově vzniklé spolky, kterých v následujících letech vznikalo opravdu mnoho.

Sedmdesátá léta vystřídal období stagnace - doba aktivní účasti staňkovských ochotníků se odmlčuje až do roku 1882 – tento rok je v historii spolku také znám jako tzv. „rok staňkovské

¹¹ Pozn.: Karel Slavoj Amerling (18. 9. 1807 Klatovy - 2. 11. 1884 Praha) byl český pedagog, filozof a lékař.

¹² *Staňkovsko*, Staňkov: 1925, ročník 1., č. 8, str. 1.

revolty“. Tímto spojením jsou označována léta, kdy si německá menšina v obci šla za svými germanizačními cíli, na něž staňkovští obyvatelé odpovídali organizováním národní slavnosti. Předmětem slavnosti byla tehdy vzpomínka na Josefa Frantu Šumavského, vlastním jménem Josefa Frantu, který byl tehdy známým obrozencem a organizátorem kulturního života.¹³ Tehdy sehráli členové akademického spolku Radbuza z Plzně v sále u Siedků¹⁴ Tylovu *Paličovu dceru*. 5. září 1882 se v titulní roli představila B. Zámucká se staňkovskými ochotnicemi B. Nedvědovou a A. Klementovou.¹⁵

Celý den se nesl v příjemné atmosféře pořádaných oslav, dostavili se lidé i z širokého okolí. Večer ale ohlasy účastníků přerostly na místním nádraží až ve vlastenecké skandování různých hesel, což pobouřilo četníky, kteří shromáždění hlídali, ti volali tehdy pro posily do Horšovského Týna. Dragouni přijeli však pozdě, když už vlaky s rozjařenými lidmi odjely.¹⁶

Další léta fungování spolku byla opět příznivými. Divadlo si podmanilo kdekoho, přinášelo lidem radost a hostinským vždy jistý příjem. Často byli k zapojení se vyzíváni i studenti, kteří se měli podílet i na náročných přestavbách jevišť, mnohá představení mívala obvykle i několik desítek kulis a často byla zapotřebí i změna celého jeviště.¹⁷

První polovina 80. let 19. století byla opět obdobím, v němž staňkovští ochotníci byli velmi aktivní. Bylo představeno mnoho her rozličných žánrů nejednoho českého autora, na něž docházeli lidé z širokého okolí města.

Druhá polovina 80. let a počátky let 90. byly opět obdobím tzv. „spavým“. Domažlický *Posel od Čerchova*¹⁸ si dokonce neodpustil poznámku, že „nastala doba spánku“. Přesto to není období kontinuální, jak se v regionálním periodiku můžeme dočíst. Na straně 4 v 1. čísle z roku 1887 nacházíme krátkou ohlasovou zprávu ze Staňkova o vystoupení ochotníků z 26. prosince 1886, které bylo realizováno v prostorách stavení patřícímu Jakubu Hronovi. Ve zprávě je uvedeno, že diváci byli již při vstupu užaslí nově zřízeným jevištěm, účast byla hojná, výkony účinkujících ochotníků velmi dobré a zisk byl opět z většiny odveden na

¹³ Pozn.: Josef Franta Šumavský (27. 11. 1796 Poleňka u Chudenic - 22. 12. 1857 Praha) byl českým obrozencem, lexikografem, spisovatelem a pedagogem, přátelil se i s K. S. Amerlingem. VEČERKA, R.: *Biografickobibliografické medailonky českých lingvistů: bohemistů a slavistů*, July 2008 • Department of Linguistics and Baltic Languages, Masaryk University, str. 37.

¹⁴ Pozn.: Hostinec u Siedků (později znám jako hotel Zídek) se dostal i do Wenigovy literatury.

¹⁵ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1885, ročník 14., č. 30, str. 2.

¹⁶ ŽÁK, J.: *Na staňkovských jevištích*, vydal odbor Tyl Osvětové besedy MěstNV ve Staňkově, 1973, str. 6.

¹⁷ Pozn.: Studenti také figurovali v odčinění se rozhodnutí staňkovské obecní rady, která v roce 1865 nehodlala přispět na stavbu Národního divadla. Studenti však později toto odčinili příspěvkem z vlastních výnosů.

¹⁸ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1887, ročník 16., č. 27, str. 4.

dobročinné účely – tentokrát chudým staňkovským dívkám.¹⁹ V roce 1892 se ujal dramaturgie učitel Adolf Wenig.²⁰ Se studenty se o letních prázdninách věnoval nácvičce rozličných her. Tehdy se dramaturgie ujal staňkovský rodák, jemuž strýc F. A. Šubert, ředitel Národního divadla v Praze a častý host Staňkova, umožnil návštěvu „Zlaté kapličky“. Díky těmto kontaktům byl do staňkovského divadla často přinášena „nový vítr“.

Periodikum *Posel od Čerchova* přináší v roce 1893 opět zprávu o tom, že staňkovští ochotníci po více než dvouletém období spánku konečně nacvičují novou hru. Tato zpráva o poměrně dlouhé nečinnosti však nekoresponduje s výše uvedenou skutečností, kterou lze dohledat v práci Josefa Žáka.²¹ *Strakonického dudáka* tehdy ochotníci představili o velikonočním svátku. Zpráva dále vyzývá ochotníky, aby v dalších letech byli aktivnějšími.²²

V roce 1898 opouští ochotníci spolek Občanská beseda a vzniká nový spolek divadelních ochotníků s názvem Šumavan. V týdeníku *Posel od Čerchova* se píše, že „...ve Staňkově došlo 14. 9. 1898 k založení divadelního spolku Šumavan v hostinci u Hornů.“²³ Na programu slavnosti byl proslov, uvítací řeč a divadelní představení...²⁴

¹⁹ Pozn.: Až do roku 1898 je materiálů k divadelnímu spolku velmi málo, nejčastěji je možné čerpat právě z týdeníku *Posel od Čerchova*.

²⁰ Pozn.: Více o A. Wengovi v kapitole Významné osobnosti a spolupracovníci spolku.

²¹ ŽÁK, J.: *Na staňkovských jevištích*, vydal odbor Tyl Osvětové besedy MěstNV ve Staňkově, 1973, str. 8.

²² *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1893, ročník 22., č. 12, str. 3.

²³ Pozn.: Hospoda U Hronů bývala původně v domě čísla popisného 77.

²⁴ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1898, ročník 28., č. 34, str. 2.

2.2 POČÁTKY 20. STOLETÍ

Rok 1902 přináší opět konkrétnější zprávy o fungování spolku. Tyto zprávy máme díky zápisům ze zasedání valné hromady, která se konala 12. ledna 1902, a to za přítomnosti 25 členů. Schůzi vedl předseda Hruška. Obsah schůze svědčí o tehdejšímu stavu, který nebyl příliš ideálním. Krátce na to se spolek dobrovolně rozešel, jelikož uvnitř skupiny panovaly velké rozpory mezi členy.

Později došlo k reorganizaci vedení, kdy „...předsedou se stal učitel Jan Ausobský, jednatelem F. Krejsa, pořadatelem učitel Vacek, knihovníkem J. Šmídhamer, pokladníkem J. Příborský a jako členové výboru byli zvoleni Hruška, Lorenc, V. Fišer a K. Malik.“²⁵ Spolek začal díky novému vedení znovu dobře fungovat. Uvedeny byly nové hry, návštěvy představení byly hojné.

V roce 1902 bylo ochotníky představeno několik her - 2. března od C. F. Šmiedleichnera *Sedlák křivopřísežník*,²⁶ 20. dubna Tylova hra *Paní Marjánka, matka pluku*.²⁷ Na konci roku, jak je uvedeno v periodiku *Posel od Čerchova*,²⁸ byla spolkem Sokol založena taktéž ochotnická společnost, která uvedla na scénu svoji hru *Přítěž*.²⁹ Tato hra měla ztížit postavení spolku Šumavan, jelikož obě společnosti nebyly schopné vyplnit řady diváků na tak nízký počet obyvatel. Přesto byly do roku 1905 uvedeny následující hry: 20. července *Psohlavci* od A. Jiráska,³⁰ téhož dne ve večerním představení hry *Zlaté pero* a *Hledali tatínka*,³¹ 24. srpna *Únos* od J. Štolby a téhož dne i *Maloměstské tradice* od V. Štěcha.³² 14. prosince uvedli hru E. Peškové *Diblíkova dceruška*.³³

V roce 1903 se jednalo pouze o jednu hru *Chudý písničkář*, která byla představena 15. listopadu v sále u Hronů.³⁴

Pro rok 1905 se spolek Šumavan spolupodílel na založení veřejné knihovny a čítárny ve městě. V následujících pěti letech se společníci rozcházejí. Informace z let následujících o fungování spolku nejsou dohledatelné. Ochotnická činnost, ač činnost spolku Šumavan

²⁵ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 4, str. 2.

²⁶ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 8, str. 2.

²⁷ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 16, str. 2.

²⁸ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 13, str. 5.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 29, str. 2.

³¹ Tamtéž.

³² *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 34, str. 2.

³³ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 50, str. 5.

³⁴ *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1903, ročník 32., č. 46, str. 3.

byla ukončena, však nehasla nadobro. Zmínky o tomto období nám přináší zejména kronika města.³⁵ 12. prosince 1915 byla dětmi z městské školy v sále u Hronů představena zdramatizovaná pohádka s názvem *Hlehlehle v černém lese*. Vybrané peníze z tohoto představení byly věnovány na zřízení vojenského lazaretu, který byl umístěn do budovy školy ve Staňkově – vsi. I následující rok jsou děti hlavními aktéry jevištní scény ve Staňkově. 30. dubna 1916 vystoupily děti s nacvičenou pohádkou *Bílý orel*. Výtěžek z tehdejších představení byl opět odveden a dobrou věc, a to pozůstalým po padlých ve válce. Roku 1917 hrají divadlo ve Staňkově převážně studenti. Výtěžek je již tradičně odveden pozůstalým po padlých ve válce. Z toho je zřejmé, že divadlo nebylo pouze místem kulturním, místem zábavy a odpočinku, ale i místem vzniku tolik důležitých finančních příjmů, které v té době byly žádoucími a často využívanými právě charitativním způsobem.

³⁵ Pamětní kniha města Staňkova, 1922.

2.3 MEZIVÁLEČNÉ OBDOBÍ³⁶

Po ukončení první světové války se do lidí znovu dostala chuť aktivní práce na divadle. Divadlo se opět stalo místem oddychu, zábavy a kulturního vyžití, ale i důležitým zdrojem finančních prostředků. Po říjnu 1918 vzrůstala v lidech vlna nadšení. Zakládaly se opět nové divadelní spolky - divadlo se v těchto letech hrálo tak aktivně, jako nikdy předtím, a hrál ho snad každý! Vždyť v pamětních knihách se můžeme dočíst, že v roce 1938 bylo na 3 500 obyvatel registrováno na 118 spolků!

Další etapou ve vývoji ochotnického spolku byl např. Dramatický odbor DTJ – tehdy ve 20. letech přebírá ochotnický zájem Dělnická tělovýchovná jednota. Dramatický odbor DTJ měl sídlo u Janovců. Tato léta se stala opět velmi úspěšnými, co se uvádění her týče. Práce odboru byla velmi svědomitá, konkrétní program byl vždy pečlivě připraven na celý rok. Ochotnická činnost, ač krátce v letech 1933- 1935 upadá, se těšila velkému zájmu. Systém přesně plánovaných představení se osvědčil, jelikož bylo například možné předem připravovat plakáty na celou sezónu, díky čemuž byli návštěvníci vždy včasné o plánovaných představeních informováni. V této souvislosti je poprvé pamětníky zmiňována důležitost Lidového domu, v němž se mnohá představení odehrávala.

Po spolku Šumavan, Sokol a Dramatickém odboru DTJ je také v historii vývoje ochotnického spolku známo sdružení vystupující pod názvem Osvěta, jež tvořili členové národně socialistické strany.

Sokol v té době neměl vlastní ochotnickou činnost, zapojoval se do aktivit stávajících souborů. Poslední hrou, kterou v sokolovně sokolští herci představili, byla roku 1939 veselohra F. X. Svobody *Poslední muž* v režii Karla Sládka a Eduarda Kastnera. Po tomto roce se nám linie aktivního fungování sdružení ztrácí.³⁷

Roky 1931 – 1936 patří významnému postavení Osvětové komise, která se nese v duchu kulturního a sociálního poslání a koordinuje práci všech složek, které přispívají ke zkvalitňování vzdělávání. V roce 1931 se hraje například hra *Tatíčkově to nejkrásnější*. V sále U Kozinů měli tak možnost 3. května diváci vidět hru o třech jednáních od Karly

³⁶ Pamětní kniha města Staňkova, 1922.

ŽÁK, J.: *Na staňkovských jevištích*, vydal odbor Tyl Osvětové besedy MěstNV ve Staňkově, 1973.

³⁷ *Staňkovsko*, Staňkov: 1939, ročník 14., č. 21, str. 2.

Lažanské.³⁸ Roku 1933 byla 16. dubna odehrána další z her, a to *Poslední muž* od F. X. Svobody. Komédie byla představena taktéž v sále U Kozinů.³⁹

Z dob fungování této komise byla velmi vyzdvihována Šubertova hra *Jan Výrava* v režii K. Malíka a R. Weise – inscenace tehdy proběhla v prostorách Čermenského lesíka. Malý, tajemný, převážně smrkovo-borový lesík rozkládající se nad Staňkovem směrem k obci Čermná byl ideální volbou, neboť v jeho výběžcích mohlo dojít naplno k rozvinutí fantazie diváků a nenahraditelné, živé představě obrazů bojů našich předků za spravedlnost - to obyčejné jeviště pochopitelně přinést nemohlo. Diváci si tuto skutečnost samozřejmě uvědomovali. Jedinečného zážitku se zúčastnilo podle pamětníků až na tisíc diváků!

V letech 1935 – 1939 byly zaznamenány aktivity několika dalších ochotnických spolků, jejichž primární činností však hraní divadla nebylo. Často docházelo k přechodům členů z různých sdružení, měnily se názvy spolků (což bylo asi tehdy i žádoucí), některé soubory se sdružovaly, jiné se naopak rozdělovaly. Jedním ze spolků té doby bylo například Katolické sdružení ve Staňkově. Toto sdružení v letech 1935 – 1936 uvedlo na staňkovském jevišti hned několik představení. Taktéž se na scéně znovu objevili studenti, kteří založili spolek s názvem Vpřed. Divadelní aktivity zasahovaly i do měšťanské školy – i tam děti divadlem žily. Žáci tehdy představili několik her (často pohádek) většinou tematicky laděných do období Vánoc. V těchto letech je v kronice města zmiňována i působnost dvou hasičských sborů.

Pro výše zmíněné období mohu jako příklad uvést hru *Jízdní hlídka*⁴⁰ od Fr. Langera, která byla uvedena 7. a 8. března 1936 v prostorách Lidového domu a Sokolovny. Legionářskou hru o třech jednáních nacvičily Spojené dramatické odbory sboru dobrovolných hasičů ve Staňkově městysi a DTJ za spoluúčasti legionářů. Další hrou v tomto roce byla operetka *Hanička z Podlesí*⁴¹ od K. Baláka, která byla divákům představena v oblíbeném sále U Kozinů 28. září 1936. Poslední hrou roku 1936 bylo představení uvedené k uctění 80. výročí úmrtí J. K. Tyla. *Paličovu dceru*⁴² sehráli staňkovští ochotníci Dramatického odboru dobrovolných hasičů ve Staňkově - městysi opět v sále U Kozinů 8. listopadu 1936.

³⁸ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 1.

³⁹ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 2.

⁴⁰ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 3.

⁴¹ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 4.

⁴² Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 5.

Do roku 1939 bylo uvedeno ještě několik představení. Například roku 1937 uvedl taktéž Dramatický odbor dobrovolných hasičů ve Staňkově – městysi hru *Moje zlatá holčička*.⁴³ Operetka o třech jednáních, kterou napsal R. Nižkovský a E. Brožík, byla režírovaná K. Malíkem. Hasiči hru uvedli v sále U Kozinů 18. dubna 1937 v odpoledních i večerních hodinách.

V roce 1938 se objevila v sále U Kozinů letecká operetka o třech jednáních od J. L. Doudlebského, režie se ujal K. Malík. *Cestička k nebi*⁴⁴ byla uvedena v sobotu 28. května 1938. Ve prospěch Národní pomoci byla ve Staňkově v roce 1939 hrána činohra o čtyřech jednáních od J. K. Tyla, a tak v neděli 17. prosince v odpoledním i večerním čase mohli diváci v sále U Kozinů vidět hru *Paní Marjánka, matka pluku aneb Ženské srdce*.⁴⁵

Všechny výše zmíněné hry z roku 1931 až 1939 byly secvičeny ochotníky z řad dobrovolných hasičů – jde tedy velmi dobře vidět, jak se hasiči aktivně zapojovali do divadelní života ve městě. Co se týče historie této činnosti, je třeba zmínit rok 1923 – počínaje tímto rokem je nám z kronik znám Dramatický odbor sboru dobrovolných hasičů ve Staňkově městysi. O dva roky později, tedy v roce 1925, vzniká Dramatický odbor sboru dobrovolných hasičů ve Staňkově vsi.⁴⁶ Oba spolky aktivně produkovali představení po víc než deset let. Jejich hry byly často doplňovány i ochotníky z jiných sborů. To potvrzuje časté prolínání se ochotníků mezi jednotlivými spolky.

Z této doby se objevují první myšlenky týkající se efektivnějšího sdružování všech ochotnických spolků do jednoho, který by být lépe organizován a produkované hry by byly způsobem provedení kvalitnější. A tak se roku 1940 ustanovuje jeden ochotnický spolek nesoucí název Tyl.

⁴³ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 6.

⁴⁴ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 7.

⁴⁵ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 8.

⁴⁶ Pozn.: Tehdy byly části obce rozděleny na Staňkov - město a Staňkov - ves, přesto v obou částech byly samostatné hasičské sbory, které vykonávaly ochotnickou činnost. Hasičská kronika, 1988 – 1935.

3 OCHOTNICKÝ SPOLEK TYL VE STAŇKOVĚ⁴⁷

Spolek divadelních ochotníků Tyl navazoval na předchozí činnost amatérských herců, kteří ve Staňkově před rokem 1940 působili. Jednalo se o skupinu slučující mnohé zavedené spolky té doby, která si vzala za úkol zefektivnit ochotnickou činnost ve městě, což se domnívám, že amatérskému divadlu ve Staňkově prospělo.

Jak uvádí pamětní kniha města,⁴⁸ 17. 1. 1940 se odehrála schůzka všech tehdy fungujících spolků včetně spolku Vlast, což bylo sdružení pěvecké, aby společně vyřešily otázku jednoty ochotnické činnosti ve městě. Porady se účastnili dokonce i zástupci kulturně–osvětové organizace Radost ze života, jež působila v Protektorátu Čechy a Morava v letech 1940 – 1942 a která byla tehdy svojí působností podřízena politickému hnutí Národní souručenství. Schůzky se zúčastnil okresní referent Radosti ze života B. Nedvěd, místní referent Radosti ze života Vl. Augustin a vedoucí Národního souručenství B. Haas. Všichni se dohodli na sjednocení staňkovských ochotníků do spolku Tyl. Kromě ustanovení jednoho ochotnického spolku došlo i k dohodě o navázání spolupráce s výše zmíněným pěveckým sborem a k zavedení stálého sboru režisérů. Vladimír Augustin byl společně s panem Chalupníkem pověřen vedením přípravných prací. Mimo to byl schválen i soubor recitační a odbor loutkařský.

Chuť a ochota práce na divadle byla tak silná, že ochotníci ani nečekali na ustanovení valné hromady, která se konala až o devět měsíců později, a ihned se pustili do umělecké tvorby. 2. 3. 1940 přišli již s prvním vystoupením - *Zvíkovským raráškem* od Ladislava Stroupežnického. Režii vedl tehdy Vladimír Augustin, v představení hráli Z. Svobodová, A. Zídková, V. Kastnerová, A. Birnerová a M. Rada s panem Petráskem. Další představení přišlo záhy. 25. 3. 1940 uvedl sbor operetu *Písnička srdce*, kterou režíroval R. Weis. Spolek Vlast zajistil kvalitní hudební doprovod. Hru *Zvíkovský rarášek* a operetu *Písnička srdce* uvedli ochotníci pod jednotným názvem *Sdružené dramatické odbory*.⁴⁹

Osvětový sbor si uvědomoval snahy místních ochotníků, jejich aktivní činnosti si velmi vážil, chtěl se taktéž podílet na zdokonalování jejich činnosti, a tak pro ně uspořádal v městské chlapecké škole na jaře roku 1940 kurz, na němž se mohli zdarma všichni zúčastnění přiučit zkušenostem v divadelním líčení, dozvědět se základní informace o divadelní teorii a také principech režie. Kurz s názvem *Význam divadla, režie a líčení* měl

⁴⁷ Pozn.: Fotografie spolku z roku 1942 v příloze č. 9.

⁴⁸ Pamětní kniha města Staňkova, 1940, str. 170.

⁴⁹ *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 12, str. 3.

tehdy velký úspěch. Účastníkům se věnoval okresní školní inspektor V. Vydra, okresní divadelní referent Vl. Augustin a J. Škarda, krajský divadelní tajemník.⁵⁰

22. 9. 1940 se ve staňkovském Lidovém domě konala všemi ochotníky tolik očekávaná ustanovující valná hromada spolku divadelních ochotníků. Tehdy bylo do spolku přijato na 75 členů, kteří dříve patřili do původních několika sdružení. Spolek byl taktéž začleněn do druhého Tylova okrsku v Plzni a stal se i členem Ústřední matice divadelních ochotníků v Praze. Vedení valné hromady se ujal Vl. Augustin. J. F. Svoboda se stal předsedou spolku, E. Kastner jednatelem, K. Šimka místopředsedou, režie se ujal Vl. Augustin, zapisovatelem se stal J. Žák, J. Veber byl zvolen pokladníkem a za správce majetku byl vybrán R. Srb. Oficiálně se mohlo připravovat první společné představení, to se odehrálo 19. 10. 1940 opět v sále Lidového domu. Představena byla veselohra *Zlý duch Lumpacivagabundus aneb Ludrácký trojlístek*, jejímž autorem byl rakouský divadelník, operní pěvec, satirik a dramatik Johann Nepomuk Eduard Ambrosius Nestroy.

Jak se můžeme dočíst v periodiku *Staňkovsko*, 16. 11. 1940 uvedli ochotníci novou hru *Madlenka z kovárny*. Venkovský obrázek se zpěvy o třech dějstvích od K. Baláka, který byl prvně představen již před pěti lety ochotníky z hasičského sboru, se i v roce 1940 setkal s velkým úspěchem. Hlavní role tehdy ztvárnili K. Vlček, K. Hříbal a B. Kozová.⁵¹

V dalším měsíci byla uvedena hra *Žháři*, tematicky vhodně zvolena na počest oslav šedesátého výročí fungování hasičského sboru ve městě. Hlavní role sehráli K. Malík, V. Říha, K. Vlček, K. Hříbal, M. Lieblová, Z. Langerová a M. Maříková. Hru z pera Jaroslava Markuše režíroval K. Malík. Hra byla uvedena ve dvou dnech – 30. 11. a 1. 12. 1940. 21. prosince 1940 byla ochotníky uvedena veselohra *Hoši, dívky a psi*. Autorem hry o pěti obrazech, která byla ve 40 letech populární i na jiných scénách, byl Paul R. Vandenberghe.⁵²

Na poli kulturního života fungovali ochotníci velmi dobře, to dokazuje 49. číslo *Staňkovska* z roku 1940, kde je uvedena zmínka o tom, že ochotníci 7. 12. 1940 organizují mikulášský večírek, na němž dokonce i rozdávají drobné dárky.⁵³ Na Silvestra pořádají staňkovští ochotníci v Lidovém domě i oslavy konce roku.⁵⁴

⁵⁰ Pamětní kniha města Staňkova, 1940, str. 181.

⁵¹ *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 47, str. 3.

⁵² *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 52, str. 3.

⁵³ *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 49, str. 1.

⁵⁴ *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 51, str. 3.

Rok 1941 začal pro ochotnický spolek valnou hromadou, která se sešla 12. ledna. Předsedou shromáždění byl tehdy J. F. Svoboda. Ze zápisu se dozvídáme, že tehdy měl spolek 84 členů, zasedání se zúčastnil i profesor Šváb, zástupce druhého Tylova okrsku v Plzni, který děkoval ochotníkům za jejich činnost. V závěru schůze bylo odhlasováno pokračování předsednictví J. F. Svobody.⁵⁵

Rok 1941 byl pro činnosti ochotníků, ale i pro žití občanů ve Staňkově nelehkým, avšak s mnohými tíživými situacemi, které tuto dobu provázely, si lidé uměli poměrně dobře poradit. Třináctého dne v měsíci dubnu byl státní policií rozpuštěn v obci tolik oblíbený spolek Sokol. Tohoto nepříjemného zásahu se účastnilo i gestapo a místní četnictvo. Všichni věděli, že veškerá činnost všech ostatních spolků bude přísněji kontrolována – nejen mezi ochotníky zavládl strach. V této době nebylo jednoduché připravit divadelní program tak, aby byl pro diváky atraktivní a zároveň vhodný pro podmínky tehdejšího režimu, kdy vše bylo kontrolováno přísnou cenzurou. Místní lidé se ale nevzdávali a i nadále vymýšleli inscenace, které budou posilovat národní vědomí utiskovaného lidu. Často se tak na jevištích představovaly komedie nenáročného charakteru, jejichž sledováním lidé mnohdy zapomínali na problémy každodennosti, které byly často spojovány s nedostatky základních, životně důležitých potřeb, jako bylo např. jídlo, jehož ceny tehdy závratně stouply. Peníze hrály významnou roli i v divadle.⁵⁶

Jak se můžeme dočíst v periodiku *Staňkovsko*, ochotníkům se přes veškeré útrapy té doby poměrně dařilo. V dubnu spolek obdržel finanční příspěvek od dr. Ing. Eduarda Viktory, čestného občana města Staňkov, a to ve výši 400 K.⁵⁷ V tomto roce také členové modernizují vybavení spolku a pořizují za 2 200 K nová osvětlovací tělesa. Každá koruna, která do spolku přišla, byla velice vítána. Spolek, ač v dobách útisku, jak se v historických pramenech můžeme dočíst, žil velmi aktivně. I v roce 1941 se konala pravidelná členská schůze, na níž byl přijat návrh, aby se uspořádal ochotnický seminář, v rámci něhož by režiséři hledali nové talenty a probouzeli stále v široké veřejnosti zájem o divadelnickou činnost. Podporována byla také úzká spolupráce s ostatními spolky, které v té době v obci fungovaly. Zejména se hovořilo o spolupráci s pěveckým spolkem Vlast. Mimo jiné byla podporována i pokračující

⁵⁵ I ostatním členům byla hlasováním vyslovená důvěra – místopředsedou zůstal K. Šimka, pokladníkem J. Veber, jednatelem E. Kastner, zapisovatelem K. Petrásek, tiskovým zpravodajem J. Žák, režisérem Vl. Augustin, jenž do režisérské rady jmenoval K. Vlčka, J. Anderleho, F. Kohouta a K. Malíka.

Staňkovsko, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 4, str. 1.

⁵⁶ Pamětní kniha města Staňkova, 1941.

⁵⁷ *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 15, str. 3.

spolupráce s druhým Tylovým okrskem v Plzni, na jejichž návrh bylo odsouhlaseno, aby staňkovští ochotníci odebírali na deset výtisků časopisu *Jeviště*.⁵⁸

12. března 1941 byla uvedena veselohra Viléma Wernera o třech dějstvích *Štěstí je umění*. V hlavní roli se představila výtečná M. Chalupníková, kterou skvěle doplňovali K. Petrásek, V. Kastnerová, M. Rada, J. Žák, Z. Langerová, A. Birnerová a další. Ač se účinkující snažili a přípravám věnovali spousty času, hra mnohými diváky nebyla plně pochopena. Existují záznamy, v nichž je doloženo zklamání a nenaplněná očekávání, která si lidé z hlediště po představení odnášeli domů.⁵⁹ Přesto se ochotníci nevzdávali a i nadále se snažili bojovat divadlem proti každodenním útrapám a získávat si další a další diváky, u nichž by probouzeli vědomí národního ducha. I proto se na březnovém shromáždění členové usnesli, že budou rozdávat nemajetným vstupenky zdarma, a tak okresní referent Radosti ze života obdržel vždy před každým představením dvacet vstupenek, které s radostí využili ti, kteří by jinak divadlo nemohli navštívit.⁶⁰

V měsíci březnu i nadále hrály prim Wernerovy komedie. 30. března, jak je uvedeno ve 14. čísle *Staňkovska*, byl uspořádán pro třináct staňkovských ochotníků zájezd do plzeňského divadla, kde měli možnost zhlédnout hru *Červený mlýn*. Komedie se divákům ze Staňkova natolik zalíbila, že ji sami nastudovali, načerpali tolik důležitou inspiraci a hru v květnu téhož roku i uvedli.

Vídeňského rodáka, dramatika a spisovatele Viléma Wernera v následujícím období na staňkovských jevištích vystřídal díla Václava Barty. 5. dubna 1941 byla uvedena jeho komedie *Prach a broky*, která u diváků velmi uspěla. Oceněny byly především skvělé výkony účinkujících herců. Na ztvárnění hry se podíleli: T. Mauerová, F. Kohout, E. Kastner, B. Kozová, F. Andrlé, K. Vlček, R. Weis, který hru režíroval, a další.⁶¹ Od dubna do září to byla veškerá divadelnická činnost, která v obci byla zaznamenána. Na takřka půl roku se ochotníci, ač plánovali mnohá představení, odmlčeli. V září již byla připravena hra Františka Ferdinanda Šamberka, vlastním jménem Františka Xavera

⁵⁸ *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 10, str. 3.

Pozn.: Roku 1922 bylo vydáno první číslo okrskového Věstníku – tehdy byl redaktor Burda, od 3. čísla 2. ročníku redaktor Ing. E. Mareš – následně bylo periodikum přejmenováno na *Jeviště*. Od 11. ročníku převzal redakci V. Tyr, který časopis dovedl až do 13. ročníku, kdy bylo vydávání z důvodů nedostatku finančních prostředků pozastaveno. Honorováni nebyli redaktoři ani příspěvatelé. Později bylo periodikum *Jeviště* obnoveno.

<<http://www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=multimedia&id=200> >

⁵⁹ *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 11, str. 3.

⁶⁰ *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 13, str. 3.

⁶¹ *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 14, str. 3.

Schambergera, *Jedenácté přikázání*. Režie se ujal F. Kohout. Téhož měsíce vyjeli ochotníci do Domažlic představit divadelnímu spolku Havlíček hru *Hoši, dívka a psi* od Paula Vandenbergého, kterou zahráli ve stejném obsazení jako v roce 1940, kdy byla veselohra uvedena ve Staňkově. V říjnu se ujal režie Vl. Augustin, který s ochotníky připravil novou hru, drama G. Preissové *Její pastorkyňa*.⁶²

Do konce roku 1941 byla uvedena ještě tři představení. Opět se jednalo o hru F. Šamberka *Jedenácté přikázání* s režii F. Kohouta, *Zlatý liják* od B. Rajske – Smolíkové s režii R. Weise a *Žabičky pana profesora* od J. Fraňka s režii Vl. Augustina. Nehrálo se tehdy jen na jevišti ve Staňkově, ale i v nedalekých vesnicích – nejčastěji v Osvračíně a Kvíčovicích.

Rok 1942 se nesl v duchu tvrdé cenzury. Hry byly vybírány velice důkladně, aby splňovaly přísné požadavky té doby. Zakázány byly některé Wernerovy hry, musela se přestat uvádět komedie *Červený mlýn* i Tomanova hra *Vinice*. Cenzura se vztahovala i na plakáty a na uvádění her v dvojjazyčném textu. Ochotníci však ani v této době režimu neustoupili a dál si šli za svými cíli. Roku 1942 uvádí tak členové souboru např. hru *Kolébka* od A. Jiráka, hru režíroval Vl. Augustin nejen ve Staňkově, ale i v obci Lštěň a Čermná. Dále byla uvedena hra *Sluneční paseka* od A. J. Urbana a hra J. V. Rosůlka *Mezi námi děvčaty* – obě inscenace režíroval opět Vl. Augustin. Posledním představením roku 1942 byla *Lidunka z horské myslivny* od K. Baleje. I toto představení bylo uvedeno v okolních obcích – v Krchlebech a v Osvračíně.

V roce 1943 byla uvedena pouze jedna hra *Zpovědník*⁶³ od dramatika F. Tetauera. Rok 1944 byl opět rokem plodným. Uvedeno bylo hned několik her v režii Vl. Augustina, J. Žáka nebo K. Petráska - např.: *Rodinná pouta* od J. M. Strojila, *Děvče s hraběcí korunkou* od F. Gribitze nebo *Hodina s Alexou* od Möllnera-Lorenze.⁶⁴

Posledním představením v době okupační byla hra od K. Borlfelda *Kristiánka na suchu*, která byla uvedena 9. května 1944. Hru režíroval R. Weis. Bohužel toto představení bylo tím posledním, které všemi oblíbený R. Weis uvedl. Roku 1942 v létě zemřel ve velmi mladém věku 42 let.⁶⁵

⁶² *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 37, str. 3 a č. 38, str. 1.

Pozn.: Tímto údajem končí informace o ochotnickém spolku pocházející z týdeníku *Staňkovsko*, které přestalo vycházet v říjnu 1941. Další údaje jsou čerpány z přehledu divadelních her sestavených Ludvíkem Andřelem, členem souboru, z kronik a vyprávění místních pamětníků.

⁶³ Pozn.: V originále *Der Beichtvater*.

⁶⁴ Pamětní kniha města Staňkova, 1944.

⁶⁵ Tamtéž.

3.1 POVÁLEČNÉ OBDOBÍ – LÉTA 1945 - 1949⁶⁶

Blížil se konec války. Nad Staňkovem se stále častěji začaly objevovat letouny spojenecké armády. Městem projížděly uprchlické transporty, osvoboditelé byli již všemi očekáváni. Trvalo takřka rok od doby, kdy byl 31. května 1944 zpozorován první spojenecký přelet nad městem, než mohli staňkovští občané s radostí vidět i první spojenecké obrněné vozy. 6. května 1945 v ranních hodinách projel silnicí od Horšovského Týna první obrněný vůz. Válka skončila – kulturní a společenský život mohl již bez útisků fungovat – radostně, bez omezení, s úctou k památce k obětem, beze strachu a s vidinou dob, které budou jen příznivější.⁶⁷

Koncem roku 1945 bylo ochotníky ohlášeno první představení, které v uvolněné atmosféře bylo uvedeno – komedie *Červený mlýn* od V. Wernera byla všemi radostně přijata, vždyť se jednalo o hru, která byla v období válečném zakázána. 25. prosince se ujal režie J. Žák, v hlavních rolích se představili M. Chalupníková, J. Taubenhansl, M. Kocová, V. Jakl, M. Rada, J. Žák, J. Srp, L. Andrle, K. Malík, V. Weisová a další.

8. a 9. května 1946 byla pod režii J. Andrleho a F. Kohouta uvedena Jiráskova hra *Lucerna*.⁶⁸ Obsazení byli: V. Weisová, F. Weisová, H. Šimková, J. Andrle, T. Kreutzer, K. Malík a další. Ochotníci se tímto aktivně podíleli na programu oslav osvobození republiky od fašismu. 22. června 1946 měli možnost diváci zhlédnout veselohru K. Piskoře *Šťastní otcové*, v níž se představili již dobře známí herci J. Andrle, K. Malík, A. Květoňová, J. Nedvěďová, M. Rada, P. Srp, V. Weisová a další. Toto představení režíroval K. Malík, který v něm ztvárnil i jednu z rolí. Hra se objevila i na jevišti v obci Blížejev.

Oslavy vzniku republiky byly taktéž důvodem pro uvádění nových her. 28. října 1946 ochotníci představili hru J. K. Tyla *Paličova dcera*. Tehdy se režie ujal zkušený K. Malík. Skvělé herecké výkony podali A. Eger, A. Květoňová, J. Nedvěďová, M. Paulová, B. Paulová, M. Rada, B. Konrád, F. Sedláček, J. Žák, L. Andrle, F. Kohout, P. Srp, A. Šolarová a další. Zmíněná hra byla uvedena pro velký úspěch i v Horšovském Týně.⁶⁹

⁶⁶ Album spolku divadelních ochotníků Tyl ve Staňkově, 1945 – 1952.

Pozn.: Této inscenace se již nezúčastnil V. Augustin, který v srpnu 1945 zemřel. A tak toto představení bylo účinkujícími pojato i v duchu uctění jeho památky, jak uvádí Žák, J. v publikaci *Na staňkovských jevištích*, 1. vydání, Staňkov 1973, str. 23.

⁶⁷ STEINBACHOVÁ, V.: *750 let Staňkov*, 1. vydání, Staňkov: 1983, str. 47.

⁶⁸ Pozn.: Fotografie ke hře v příloze č. 10.

⁶⁹ Pozn.: Hra byla uvedena poprvé v roce 1936. Více na straně 12 v kapitole 2. 3 Meziválečné období.

Hru Boženy Rajske-Smolíkové *Zelené Království* sehráli ochotníci tři dny před Štědrým dnem roku 1946. Toto představení bylo uvedeno v rámci okresní přehlídky divadelních souborů. Soutěžní inscenaci režíroval J. Andrlé, který do hlavních rolí obsadil zkušené a kvalitní herce – F. Kohouta, J. Nedvědovou, V. Weisovou, A. Egera, O. Šebánka a Z. Langerovou. Hra byla později uvedena i na jevištích v okolních obcích města Staňkov. Představení mělo velký úspěch, který dopomohl i dobrému finančnímu výnosu z prodeje vstupenek, který byl následně věnován staňkovskému hasičskému sboru.

V roce 1947 bylo ochotníky představeno pět her. 30. května 1947 se jednalo o Baldesariho pohádku *Honza v zakletém zámku*, kterou režíroval L. Andrlé. 10. května režíroval J. Andrlé společně s F. Kohoutem Stroupežnického realistické drama *Naši furianti*. 4. října byla uveden Klicperova hra *Bělouši* - režie F. Kohout. 27. a 28. října Kvapilovu hra *Oblaka* režíroval K. Malík. 30. listopadu 1947 diváci ocenili pohádku V. Vaňátka *Rozpustilý Janeček*, jež byla režírovaná opět L. Andrlem. Tato hra byla uvedena za doprovodu dětí ze spolku Sokol a DTJ.

Na pět her bylo uvedeno taktéž v roce následujícím. 8. května 1948 ku příležitosti oslav osvobození byla hrána hra *Strakonický dudák*,⁷⁰ jejíž premiéra se odehrála před sto jedna lety v Královském stavovském divadle. Režie se ve Staňkově ujal K. Malík a L. Andrlé. Hlavních rolí se skvěle zhostili F. Kohout, J. Štahl, V. Hůrka a Z. Langerová, kostýmy pro toto představení byly zapůjčeny od plzeňské firmy Strejc. 18. dubna byla uvedena hra od B. Rajske-Smolíkové *Děvče od Čerchova*, kterou režíroval F. Kohout. 12. června se diváci mohli těšit z dramatu K. Čapka *Matka*. Hra byla uvedena v rámci oslav válečným obětem padlým v boji, jimž byl na jejich počest vystaven památník. Výtěžek ze hry byl věnován fondu pro udržování památníku odboje. V této inscenaci se představili: J. Nedvědová, F. Kohout, J. Srp, J. Štahl, V. Weisová, V. Vlček, A. Eger, J. Výrut, V. Hůrka. I další představení v tomto roce bylo vybráno z pera J. K. Tyla. 27. října 1948 staňkovští ochotníci nabídli divákům hru *Paní Marjánka, matku pluku*⁷¹ v úpravě A. Weniga. Režie se ujal tradičně J. Andrlé. Herecké obsazení bylo taktéž obvyklé. Svých rolí se velmi dobře ujali J. Veber, L. Andrlé, F. Kohout, A. Eger, K. Malík, A. Fichtlová, V. Hůrka, V. Suchý, M. Žák, Z. Langerová a další. Kostýmy byly tentokrát vypůjčené až z pražského Divadelního závodu A. Huňkové. Posledním představením roku 1948 byla veselohra O. Minaříka *Zorka*.

⁷⁰ Pozn.: Fotografie ze hry v příloze č. 11.

⁷¹ Pozn.: Fotografie ze hry v příloze č. 12.

13. listopadu se ujal režie F. Kohout, který obsadil do rolí J. Štahla, J. Nedvědovou a V. Slovákovou–Weisovou. Představení bylo možné zhlédnouti i v obci Krchleby.

Sezónu roku 1949 staňkovští ochotníci zahájili zvesela. 2. dubna byla uvedena hra J. Říhy *Polibek královský*.⁷² Představení sklidilo kladné ohlasy nejen v dopoledním čase určeném pro mládež, ale i v čase večerním určeném pro dospělé. Za ověřené režisérské dvojice J. Andrle a F. Kohout se představili M. Slovák, A. Nová, P. Nový, M. Rada, A. Nedvědová, Z. Langerová, L. Andrle, K. Malík a další. Touto hrou se rozhodl spolek 3. dubna 1949 rozveselit i diváky v obci Osvračín. 7. května v režii J. Žáka a K. Malíka uvedli ochotníci hru A. Millera *Všichni moji synové*, 3. a 4. června 1949 zahráli Kvapilovu pohádku *Princezna Pampeliška*. V hlavní roli stála na jevišti V. Slováková a M. Slovák, režie se ujal L. Andrle.

Do konce tohoto roku byla odehrána následující dvě představení. 8. října se jednalo o veselohru *Muži nejsou andělé* od Bissona a Jensen - režie K. Malík. Hra byla pro velké ohlasy uvedena i na jevištích v Horní Kamenici, Hlohové a Osvračíně. 5. listopadu k 700. výročí československého hornictví byli představeni *Kutnohorští havíři*, které režíroval J. Andrle a J. Štahl. V hlavních rolích se představili F. Kohout, M. Rada, M. Slovák, F. Nový, J. Štahl, J. Výrut, K. Malík, A. Nedvědová, V. Hůrka, L. Andrle a další.⁷³

Posledním představením roku 1949 bylo vstoupení malých žáčků staňkovské národní školy, kteří si připravili představení u příležitosti oslav sedmdesátých narozenin Josifa Vissarionoviče Stalina. 18. prosince 1949 v Lidovém sehrály domě děti pohádku o čtyřech jednáních *Kurážná Káča* od J. Žuvníčka. Ve hře tehdy účinkovalo na sto čtyřicet dětí!⁷⁴

⁷² Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 13.

⁷³ Album spolku divadelních ochotníků Tyl ve Staňkově, 1945 – 1952.

⁷⁴ Pamětní kniha města Staňkova, 1948 – 1963.

3.2 SPOLEK V 50. A 60. LETECH

O tomto období se dozvídáme nejvíce z pamětních kronik města z let 1948 – 1963 a ze soukromých archivních materiálů, které po sobě zanechal L. Andrle.

Tradičně, jako tomu bylo každým novým rokem, započal i rok 1950 zasedáním valné hromady. Tentokrát se ochotníci sešli v hotelu Felix. V úvodu na stávající členy, kteří přečkali doby nelehké a vydrželi do desetiletého výročí, čekalo milé překvapení v podobě ocenění diplomem. Jan Štahl, tehdejší předseda spolku, přijal od nových členů slib a všichni společně zhodnotili roky předchozí a nastínili své vize do let budoucích. Z archivních materiálů se dozvídáme o plodnosti desetiletého období, neboť po dobu fungování ochotnického spolku Tyl, bylo představeno divákům na 48 her různých žánrů, a to ve 116 představeních, která se odehrála nejen na půdě domácí. A nejen divadelními hrami se mohli ochotníci chlubit. Často byly jimi pořádány různé kurzy a zájezdy, jichž se mohli zúčastnit nejen členové souboru.⁷⁵

V roce 1950 se staňkovští ochotníci představili široké veřejnosti v rámci konané okresní soutěže Kulturní jaro Plzeňka. 1. dubna odehráli nacvičenou hrou z roku 1949 *Princezna Pampeliška* od J. Kvapila.

20. května měli možnost staňkovští diváci zhlédnout premiéru nově nacvičené hry od F. F. Šamberka *Podskalák*, v níž účinkovali M. Slovák, F. Hříbal, V. Šobrová, V. Slováková, A. Eger, J. Štahl, J. Andrle, M. Paul, O. Paul, M. Žák, B. Hypiusová, F. Kohout, A. Fichtlová, F. Nový a další.

29. června 1950 se na staňkovském jevišti hrála pohádka Č. Habarta *Lesní zínky* v podání žáků národní školy, kteří tímto představením završili školní rok.

Dalším představením, které je v albu ochotnického spolku uvedeno, je podzimní představení hry o třech dějstvích dle námětu F. Kožíka *Přátelství*, jehož režie se ujala M. Slovák. Hlavní role ztvárnili K. Hříbal, V. Šobrová, M. Žák a J. Žák.

4. listopadu 1950 režíroval J. Andrle a L. Andrle Gorkého hru *Matka*, v níž si zahráli J. Krstevová, M. Rada, A. Nedvědová, V. Hůrka za doprovodu vojáků z místní posádky.

Do konce roku 1950 bylo uvedeno ještě jedno představení, a to 16. prosince veselohra *Charleyova teta* od B. Thomase. Hru režírovali M. Slovák a V. Hůrka. Na ztvárnění hry

⁷⁵ Pamětní kniha města Staňkova, 1948 – 1963.
Pozn.: Z archivních materiálů J. Andrle.

anglického autora z roku 1892 se dále podíleli M. Rada, M. Žák, V. Slováková, J. Štahl, Z. Langerová a V. Šobrová.

Poslední den v roce ve Staňkově byl taktéž v režii ochotníků, kteří zajistili pro místní občany bohatý program a příjemnou zábavu spojenou se silvestrovskými oslavami. 1000 Kčs, které v Lidovém domě ochotníci vybrali, putovalo do rukou staňkovského Muzejního spolku.

Rok 1951 začal jak jinak než tradičním zasedáním valné hromady, kterou vedl předseda spolku J. Štahl. Shromáždění se neslo v duchu vzpomínek na A. Jiráska, od jehož narození v roce 1951 uplynulo sto let.

První hru, jež ochotníci 12. května 1951 uvedli, bylo Jiráskovo drama *Otec*, v němž se představili F. Kohout, Z. Langerová, M. Žák, A. Eger, V. Slováková, K. Malík, F. Andrlé, F. Herian, G. Langová – režie se ujal K. Malík společně s K. Hříbalem. Dalším představením byla komedie A. Arbuzova *Šest zamilovaných*, která byla uvedena 27. října 1951. Tehdy populární komedii režírovali V. Hůrka a J. Žák. Ve hře účinkovali již známí herci Z. Langerová, V. Slováková, V. Hůrka, K. Malík, M. Slovák a další. V roce 1951 se jednalo o předposlední hru, kterou mohli staňkovští divadelní nadšenci vidět. Poslední hra tohoto roku byla Jiráskova *Vojnarka* představená prvního prosincového dne v režii M. Slováka. Hlavní roli sehráli K. Malík, J. Krstevová, F. Herian ml., R. Taubenhanslová, kterou mohli diváci prvně vidět v komedii *Šest zamilovaných*, K. Hříbal, Z. Langerová a další.

29. března 1952 obsadilo jeviště Stroupežnického drama *Václav Hrobčický z Hrobčic*. Pod režii K. Malíka hráli F. Kohout, M. Rada, V. Slováková, A. Eger, F. Andrlé, G. Langová, Z. Langová, V. Hůrka, K. Hříbal, F. Hrian, účinkoval i sám režisér, jak tomu bývalo často zvykem. Toto představení zaznamenalo v hledištních řadách veliký úspěch, a tak bylo na vyžádání hráno i v okolních obcích – v Holýšově, Kolovči i Osvarčíně, v němž hostovali staňkovští ochotníci velmi často.

Květen přinášel tradiční oslavy konce války, a tak i v tomto roce přispěli ochotníci do programu oslav zařazením nacvičené hry dle N. V. Gogola *Ženitba*,⁷⁶ která poprvé vyšla v roce 1842. Satirickou komedii o dvou dějstvích režíroval V. Hůrka s A. Egerem. Taktéž toto vystoupení zaznamenalo u diváků velký úspěch. Představení se hrálo i v Osvračíně.

Červenec 1952 patřil inscenaci ve venkovním prostředí. V parku Sokola byla odehrána Stroupežnického hra *Zvíkovský rarášek*, kterou režíroval M. Slovák a A. Fichtlová.

⁷⁶ Pozn.: Fotografie ze hry v příloze č. 14.

Posledním představením tohoto roku byla veselohra *Slovanské nebe* od J. Tomana, opět v režii A. Fichtlové. 8. listopadu 1952 si potlesk diváků zasloužili M. Rada, B. Hypiusová, R. Taubenhanslová, V. Slováková, A. Eger, J. Srp, K. Malík, F. Andrlé, J. Štahl, F. Kohout a další.

Během roku 1953 nabídli ochotníci divákům celkem čtyři představení. 11. dubna se hrála v Lidovém domě veselohra *Dámy a husaři*, jejímž autorem je A. Fredro, polský dramatik a spisovatel období romantismu. Toto představení režíroval K. Malík. 16. května režíroval L. Andrlé a J. Žák známé drama *Pražský flamendr* J. K. Tyla. 14. listopadu se ujali režie F. Kohout a V. Hůrka, kteří uvedli hru od Moliéra *Chudák manžel* – tuto komedii o třech dějstvích zahráli staňkovští i na jevišti v Osvračíně a Hlohové. Posledním představením roku 1953 byla hra *Můj syn* z pera G. Sándora, kterou režíroval J. Žák a L. Andrlé. Na jevišti vystoupili M. Slovák, R. Taubenhanslová, J. Vrbová, K. Hříbal, A. Ottová, K. Suchý, V. Havel, V. Hůrka, J. Štahl, F. Nový, M. Žák, V. Rada, F. Kohout a další.

O jedno představení méně než v roce předchozím nabídli divákům ochotníci v roce 1954. Tehdy byly uvedeny následující hry. V úvodu roku se jednalo o hru o čtyřech obrazech z pera F. F. Šamberka *Podskalák*,⁷⁷ kterou režíroval F. Kohout. 2. října byl ochotníky hrán *Císař pán o ničem neví* - veselohra S. Radešínského, režie F. Kohout. 13. listopad patřil Vrchlického hře *Noc na Karlštejně*. Režie se ujali L. Andrlé a J. Žák.

Hra ze života Františka Kmocha o třech dějstvích *Muziky – muziky*, kterou napsal J. Tureček Jizerský a režíroval L. Andrlé, zahájila divadelní sezónu 30. dubna roku 1955. Pro kladné ohlasy publika opakovali ochotníci hru i v létě téhož roku. Záhy měli diváci možnost zhlédnout drama K. Čapka *Matka*. 2. července 1955 sklidilo protiválečné dílo velký úspěch nejen ve Staňkově, ale i v Horšovském Týně. 5. listopadu nacvičil soubor hru F. F. Šamberka *J. K. Tyl*, kterou režíroval J. Žák a L. Andrlé. V tomto představení si zahráli M. Rada, V. Havel, V. Rada, E. Eger, L. Kupka, V. Slováková, S. Heidler, M. Žák, L. Andrlé, F. Andrlé, F. Herian, J. Schuh a další.

6. listopad byl dnem konání valné hromady, na níž byla zhodnocena dosavadní činnost spolku. Činnost spolku byla oceněna i ze strany Osvětové besedy, která ochotníkům udělila čestné diplomy.⁷⁸

⁷⁷ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 15.

⁷⁸ Pozn.: Diplom obdrželi: Karel Malík, František Kohout, Ludvík Andrlé, Josef Andrlé, František Andrlé, Josef Žák, Jan Štahl, Otokar Langer, Zdenka Langerová, Karel Hříbal, Marie Paulová, Miroslav Rada, Věra Slováková, Anna Fichtlová, Antonín Eger, Růžena Taubenhanslová a Božena Hypiusová.

30. dubna 1956 rozvířili veselohrou stojaté vody staňkovského jeviště zaměstnanci pivovaru, kteří představili v režii V. Berana nacvičenou, tematicky ke svému povolání vhodně zvolenou, hru K. J. Erbena *Sládci*. 19. května 1956 mohli někteří diváci v hledištích zavzpomínat na rok 1933, kdy se poprvé ve Staňkově hrála hra od F. X. Svobody *Poslední muž*. Nyní rozmarnou hru o despotickém muži režírovaly V. Slováková a H. Kupková. 9. , 11. a 12. června 1956 se M. Slovák a M. Rada ujali režie operety nastudované dle R. Piskáčka. Představení mělo takové ohlasy, že na mnohé žádosti publika muselo být 9. srpna opakováno. O dva dny později byla opereta odehrána i na jevišti v Holýšově a 17. listopadu v Horšovském Týně - i zde se setkali herci s nadšeným publikem. Rok 1956 završili členové spolku nastudováním Tylovy báchorky z Podkrkonoší *Tvrdohlavá žena*, kterou v režii J. Žáka uctili sté výročí Tylova úmrtí.

Rok 1957 přinesl divákům do hledišť tři nové hry. 4. května představili Jiráskovu *Lucernu* v režii J. Schuha. 5. října Poláchovu hru *Vrah jsem já*, kterou režírovala M. Slováka a H. Kupková. 25. listopadu 1957 uvedli ochotníci na jeviště báchorku M. Kubátové *Jak přišla basa do nebe*, kterou režírovali F. Kohout a A. Eger.

V roce 1958 byly ochotníky nastudovány pouze dvě hry. H. Kupková s M. Slovákem se ujali režie dramatu pojednávajícím o útrapách nerovné lásky významného německého spisovatele F. Schillera *Úklady lásky*.⁷⁹ S představením se členové účastnili soutěžní přehlídky dramatických souborů oddělení B a umístili se na krásném druhém místě! Posledním představením tohoto roku byla veselohra od Moliéra *Jeho urozenost pan měšťák*. Herci byli diváky oceněni bouřlivým potleskem. F. Kohout a A. Eger režírovali hru i ve Kdyni v rámci Rýzmberského léta v tamním přírodním divadle, v Kvíčovicích, v Kolovči i v Domažlicích, kde byla hra představena pro pacienty a personál nemocnice.

V roce 1959 byly uvedeny pouze dvě nové hry. 11. dubna se jednalo o veselohru v režii M. Žáka o čtyřech dějstvích od J. Paulů *Slovo má babička* a 28. listopadu byla představena komedie zesměšňující kapitalistický svět *Dobrou noc, Patricie!*, jejímž autorem byl Aldo de Benedetti, židovský spisovatel narozený v Římě.

Květen 1960 se nesl jako každoročně v duchu osvobozeneckých oslav. K patnáctému výročí si členové spolku připravili hru německého prozaika E. M. Remarqua *Poslední dějství*. Hru režíroval M. Slovák. 21. května si na jevišti opakovala Moliérova hra *Jeho urozenost pan měšťák*, která měla premiéru v roce 1958. *Helenka je ráda* – to byl název posledního

⁷⁹ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 16.

představen roku 1960. 8. října v této veselohře bravurně účinkovali F. Herian, A. Hesová, V. Slováková, K. Hříbal, M. Žák a další. Za režisérskou taktovou stáli J. Paul a B. Weber.

Pro rok 1961 existují záznamy pouze o uvedení veselohry *Příliš štědrý den* od V. Blažka a o představení pohádky *Honza v zakletém zámku* uspořádané pro žáky místní školy, kterou ochotníci staňkovským dětem hráli již v roce 1947.

Stále snižující se frekvence počtu uvedených představení napovídá, že ani rok následující nebyl pro staňkovské ochotníky rokem plodným. Tvůrčí činnost ustávala. Pro rok 1962 je zaznamenáno pouze jedno představení *Penzion Belvedere*, jehož autorem byl J. Frýda. Představení bylo odehráno tehdy i v nedalekém Osvračíně.

Tímto rokem ochotnická činnost po dlouhé stagnaci ustává na několik let úplně. Důvodem byla tolik chybějící „mladá krev“ – noví členové, kteří by měli zájem o divadlo a rozvoj kultury v obci vůbec. Od vzniku spolku v roce 1940 bylo ochotníky uvedeno na 77 rozličných her, 167 představení, ochotníci hráli na mnohých jevištích i mimo své město, pořádali nejen pro členy různé kurzy a besedy, svojí činností dělali radost dětem i dospělým, odlehčovali mnohdy nelehká období, kterými všichni obyvatelé museli procházet, rozvíjeli kulturní život a posilovali národní vědomí, po dvaceti letech se jejich stopy z historie městských kronik ztrácí. Poslední zmínku je možné dohledat v pamětní knize v březnovém zápisu z roku 1963. Tehdy se 24. března konala poslední výroční členská schůze, předsedou byl zvolen L. Andrlé, nominaci si však dlouho neužil, jelikož se záhy po té soubor rozpadl. Divadlo v té době vystřídal televize, které zapříčinily nezájem o živě zprostředkované kulturní zážitky.

3.3 POKUSY O OBNOVENÍ ČINNOSTI OCHOTNICKÉHO SPOLKU V 80. LETECH⁸⁰

Snahy o obnovení ochotnické tradice se znovu objevují po deseti letech. 14. a 15. září 1973 pořádá Osvětová beseda setkání bývalých členů, sestavuje přípravný výbor a ustanovuje jako předsedu opět L. Andrleho. Dalšími členy se tehdy stali: M. Slovák, V. Slováková, F. Šilingr, J. Žák, M. Rada, J. Štahl, O. Langer a M. Žák. Společně pak sepsali seznam všech členů, které následně pozvali na společné zasedání, jež měl doprovázet atraktivní program. Svoji činnost zahájili ochotníci již známou hrou *Dobrou noc, Patricie!*, která i tehdy zaznamenala veliký úspěch u četného obecnstva. Tato kulturní akce doprovázená výstavou archivních materiálů týkajících se dřívější činnosti spolku přinesla kladné ohlasy, avšak nepřinesla to, co organizátoři očekávali, a to opětovné ustanovení dramatického souboru, jenž by se aktivně podílel na kulturním životě ve městě. K obnovení souboru, ač mnohé snahy byly, nedošlo. Přesto se někteří skalní zastánci myšlenky obnovení činnosti spolku nevzdali.

V lednu 1974 byl ustanoven nový výbor. Předsedou se tehdy stal M. Rada, jednatelkou byla zvolena V. Slováková, režie se ujal její manžel V. Slovák. Ke členství se přihlásilo na dvacet členů a odehrána měla být dvě představení, jak je možné dohledat v soukromých pramenech Miroslavy Žáčkové. 27. dubna 1974 zinscenovali v Lidovém domě plzeňští divadelníci dramatického odboru ZK ROH Škoda Plzeň, kteří byli hosty souboru Tyl do Staňkova pozváni, veselohru *Obecní hrdina* od N. Manzariho, italského spisovatele a scénáristy. Zájem místních občanů nebyl však takový, jaký mnozí očekávali.

V květnu 1974 byla M. Slovákem, M. Slovákovou, M. Radou a J. Andrlem uspořádána akce s názvem Malé formy kulturní činnosti, během níž byla představena tvorba J. Wolkera. Program se uskutečnil v prostorách hudební školy za účasti dvaceti posluchačů.

Naděje na obnovení tradice divadla ve městě přinesl až červen 1974. Ochotníci připravili novou hru O. Zelenky s názvem *Košilka*, kterou režíroval M. Slovák. Na jevišti se představily nové tváře, počet diváků v hledišti byl pro další činnost příznivý a i zisk z prodeje vstupenek napovídal, že možná přišlo tolik očekávané období, po kterém původní členové spolku v předchozích letech toužili, a tak nikdo nezahálel a hned v prosinci téhož roku byla uvedena známá hra z let přelomu let padesátých a šedesátých *Charleyova teta*. Komedii napsanou B. Thomasem režíroval zkušený M. Slovák.

⁸⁰ Pozn.: Archivní materiály VI. Konečný.

Členství v souboru se koncem roku 1974 rozrůstalo – čítalo tehdy na 32 členů. V dubnu následujícího roku se opět konala akce zaměřená na poezii a hudbu - tentokrát byl večer věnovaný V. I. Leninovi.

24. května 1975 v rámci oslav třicátého výročí osvobození vlasti uvedli ochotníci Čapkovu hru *Matka*, kterou měli dobře nacvičenou již z let předchozích. Nyní se režie ujal M. Slovák, hlavní roli ztvárnila jeho manželka V. Slováková.

Koncem roku 1975 připravují ochotníci ještě hororovou komedii J. Kesselriga *Jezinky a bezinky*, avšak premiéry se hra nedočkala, byla zakázána dřív, než došlo k jejímu uvedení.

Tímto rokem se ochotnická činnost ve Staňkově odmlčuje. Jak jsem se dozvěděla od J. Pluháčkové, učitelky Základní umělecké školy ve Staňkově, která po roce 1989 se staňkovskými ochotníky začala spolupracovat, důvodem odmlčení se ochotnické činnosti byl právě zmíněný zákaz nacvičené detektivní komedie. Ochotníci se vždy snažili rozdávat lidem radost, těšili se na uvedení hry, kterou do Čech z Broadwaye „přivezl“ J. Werich, doufali, že diváci ocení mimořádný humor. Vydaný zákaz všechny velmi zarmoutil a hercům sebral chuť pouštět se do další tvorby.

3.4 OBNOVENÍ OCHOTNICKÉ TRADICE

Dlouhá léta dřímající ochotnická činnost se opět probouzí k životu s rokem 1988. V tomto roce se na popud V. Konečného schází hrstka nadšenců inklinujících k obnovení divadelnické tradice ve Staňkově. Na náměstí v hotelu Dukla se tehdy noví, ale i někteří původní ochotníci domluvili na programu pro rok 1988 i pro rok následující. V několika setkáních nacvičili tehdy aktuální a oblíbenou hru pojednávající o mezilidských vztazích od J. Havláka *Nepožádáš o manželku bližního svého*,⁸¹ s níž 7. října 1988 v Lidovém domě zahájili svoji činnost. Režie se ujali M. Rada a V. Slováková - zkušení a osvědčení matadoři staňkovského jevištního života. V představení vystoupili následující herci: J. Pluháčková, J. Bumbálek, L. Hodan, B. Vaverka, A. Vaverková, C. Wohlmuthová, V. Konečný, M. Veselý, E. Melníková, B. Hypiusová a v úvodu práce již zmiňovaný pan učitel J. Pavlík. Toto představení nastartovalo novou éru ochotnické činnosti v obci. Zájem diváků byl tak veliký, že hra byla opakována třikrát vždy za doprovodu bouřlivých ohlasů z řad diváků, kterých bylo celkem na 1 200! Představení se za obdobných ohlasů uvedlo i v několika okolních obcích.

Kladné přijetí u obecnstva vlilo všem hercům do žil chuť k další činnosti, proto v roce následujícím uvedli ochotníci další představení. Pod vedením V. Slovákové tak byla nastudována hra českého spisovatele, dramatika a scénáristy O. Zelenky *Košilka*.⁸² Taktéž toto představení s komediálními zápletkami, v němž vystupovali P. Kaas, J. Bumbálek, M. Veselý, E. Melníková, J. Pluháčková, B. Beneš a B. Hypiusová, se shledalo s velkým ohlasem. Hra byla hrána 12. a 13. května 1989 v prostorách sálu Lidového domu.

Konec roku 1989 byl završen listopadovými představeními komediální hry A. Procházky z roku 1988. Hra pojednávající o nespokojenosti žití manželských párů, kteří si snad z dobré víry ve větší spokojenost vyměňují své dosavadní partnery. Hru *Klíče na neděli*⁸³ z pera tzv. Plzeňského Moliéra režíroval J. Pavlík a L. Konečný. Na jevišti se představili ve dnech 24., 25., 26., 29. a 30. listopadu V. Slováková, J. Pluháčková, J. Bumbálek, L. Hodan, B. Hypiusová, C. Wohlmuthová, P. Kapustová, P. Beneš, E. Melníková a další.

Rok 1990 patřil hrám J. Čejky a V. Wenera. 31. května, 2. a 3. června 1990 režíroval hru z nemocničního prostředí *Na kůži se neumírá*⁸⁴ P. Beneš. Za hereckého obsazení J. Pavlík,

⁸¹ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 17.

⁸² Pozn.: Fotografie ze hry v příloze č. 18.

⁸³ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 19.

⁸⁴ Pozn.: Fotografie a leták ke hře v příloze č. 20.

P. Kaas, P. Mestl, M. Veselý, V. Konečný, B. Hypiusová, C. Wohlmuthová, P. Wohlmuthová, J. Pluháčková, E. Melníková, A. Vaverková, B. Vaverka, J. Bumbálek, J. Andrlé, P. Kapustová, I. Černá, Č. Karbula byla tragikomedie oceněna nadšeným potleskem publika. Poslední hrou roku 1990 byla 6. prosince veselohra V. Wernera *Právo na hřích*,⁸⁵ kterou režíroval V. Konečný. Do rolí byli obsazeni následující herci: J. Pluháčková, E. Melníková, B. Hypiusová, L. Hodan, Č. Karbula a P. Beneš.

V roce 1991 secvičili herci veselohru J. Drdy *Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert*.⁸⁶ Celkem měli možnost diváci vidět tuto hru ve třech večerních představeních a dvou představeních uvedených v odpoledních hodinách určených dětem. 31. května, 1., 2. a 7. června 1991 se ujali režie manželé Pluháčkovi. Na jevišti předvedli bravurní výkony E. Melníková, P. Wohlmuthová, J. Bumbálek, Č. Karbula a J. Pavlík, v té době ředitel základní školy, který ztvárnil roli koktavého čerta Treifajksla.

V roce 1992 představil divadelní soubor veselohru *Charleyova teta*⁸⁷ od J. B. Thomase. I tato inscenace se neobjevila na staňkovském jevišti poprvé. Někteří si možná vzpomněli na rok 1950, kdy hru režírovali M. Slovák a V. Hůrka, v tomto roce se však ujala režie jiná dvojice – V. Slováková a J. Andrlé. V hlavních rolích se představili Vl. Konečný, J. Pluháček, J. Varta, L. Hoda, J. Pluháčková a další. Představení se hrálo ve dnech 13. a 14. března v sále Lidového domu ve Staňkově. Téhož roku 4. a 5. prosince představili ochotníci hru *Na tý louce zelený*⁸⁸ - režisérské i herecké obsazení zůstalo takřka nezměněno. Veselohru se zpěvy zinscenovanou na náměty autorů Tobise, Špirala, Mírovského, Rohana a Beneše opět diváci ocenili bouřlivými potlesky.

17., 18., 28. a 29. prosince 1993 představili ochotníci staňkovským divákům komedii *Divčí válka*⁸⁹ od F. R. Čecha. 13. a 14. května 1994 režírovala V. Slováková s J. Pluháčkem hru *Třicet vteřin lásky*⁹⁰ od A. de Benedettiho. V roce 1994 měli možnost diváci zhlédnout ještě jednu hru, a to Moliérovu komedii *Chudák manžel*.⁹¹ Režie se 25. a 26. listopadu a 28. a 29. prosince ujala dvojice J. Andrlé a V. Keck, v hlavních rolích se představili Vl. Konečný, J. Muchnová, L. Hodan, J. Pavlík a další.

⁸⁵ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 21.

⁸⁶ Pozn.: Fotografie a leták ke hře v příloze č. 22.

⁸⁷ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 23.

⁸⁸ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 24.

⁸⁹ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 25.

⁹⁰ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 26.

⁹¹ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 27.

Celkem čtyřikrát se hrálo v roce následujícím. 12., 13., 18. a 19. května 1995 byla ochotníky odehrána fraška, jejímž autorem byl R. Cooney, *1 + 1 = 3*.⁹² J. Andrle s V. Keckem režírovali v hlavních rolích M. Budínovou, J. Muchnovou, J. Pavlíka a další.

Pro rok 1996 byly uvedeny dvě hry – v jarním termínu se jednalo o hru *S tvou dcerou ne*⁹³ od A. Procházky. 24. a 25. května a 7. a 8. června se na jevišti představili J. Pavlík, J. Muchnová, Vl. Konečný, L. Hodan a další. V zimním termínu představili ochotníci operetu *Perly panny Serafíny*,⁹⁴ kterou publikum velmi kladně ocenilo. Dílo o třech dějstvích z pera V. Boldy a E. Brožíka režíroval J. Andrle a V. Slovácová.

Spolek všechny hry hrál pod názvem Divadelní soubor Občanské besedy, všichni si však říkali Staňkovský ochotnický soubor Tyl. A tento název i uváděli na všechny neoficiální materiály.

Po těchto letech oficiální ochotnická činnost končí, Vl. Konečný udává, že končí přesně s rokem 2005, avšak kronika souboru je momentálně nedohledatelná, a tak není možné sestavit přesný repertoár a přesný přehled další činnosti do tohoto roku.⁹⁵

⁹² Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 28.

⁹³ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 29.

⁹⁴ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 30.

⁹⁵ Pozn.: Ani pamětníci se neshodují na odehraných hrách tak, aby repertoár mohla zaznamenat a věrohodně použít do této práce.

4 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI A SPOLUPRACOVNÍCI SPOLKU

Z výše uvedeného výčtu je znát, že osobností ve spolku i spolupracovníků bylo mnoho. Vybrala jsem jen některé, k nimž byly dohledatelné informace. Čerpala jsem zejména z publikace J. Žáka,⁹⁶ vzpomínek pamětníků a periodika Staňkovsko.

1. Amerling Hynek Ignác

Amerling byl malířem, narodil se dne 27. 11. 1837 ve Staňkově. Věnoval se zejména malbě svatých pro sakrální účely. Často pro ochotníky maloval kulisy. Roku 1886 se podílel na tvorbě nových kulis v hostinci U Šumavy. Zemřel 1. 9. 1912.⁹⁷

2. Andrlé Ludvík

Další z ochotníků staňkovského jeviště se narodil 28. 5. 1922 ve Staňkově. Byl vyučeným pekařem a jako pekař i v Praze pracoval. Tehdy si přivydělával i jako statista Národního divadla a v Divadla na Vinohradech.

Za války byl nasazen na práce v plzeňské Škodovce, v níž pracoval až do roku 1942. Později byl převelen na práce na železniční dráze v Německu, kde byl až do roku 1944. Andrlé byl mimo jiné zapojen do odboje, který vedl Přemysl Poláček z Brna. Nacisté tehdy po odhalení zatkli na 25 členů, některé z nich popravili, jiné poslali do koncentračních táborů, Ludvík Andrlé skončil v Mauthausenu.

Po válce se šťastně vrátil domů. Tehdy ve Staňkově působil spolek Tyl, a tak se do něj s chutí zapojil. Od roku 1947 se dokonce ujímal i režie. Mnohdy však pracoval i na vytváření scény, měl prý skvělou představivost a výtvarný talent. Jeho dochované materiály k ochotnické činnosti, které si pečlivě zakládal, jsou dnes cenným zdrojem.

3. Augustin Vladimír

Narodil se roku 1907, pocházel z Bělé u Kamenice na Lipou. Ve Staňkově působil až do roku 1939 jako učitel na chlapecké škole. Aktivně se věnoval divadlu, nepůsobil jen jako ochotník, ale i jako režisér. V roce 1941 byl jmenován členem režisérské rady spolku Tyl. Během svého života se věnoval malbě a vystupoval jako předseda v mnohých odborech ve městě. Zemřel roku 1945, na jeho počest byla 25. 12. 1945 ochotníky uvedena Wernerova hra *Červený mlýn*.

⁹⁶ ŽÁK, J.: *Na staňkovských jevištích*, vydal odbor Tyl Osvětové besedy MěstNV ve Staňkově, 1973.

⁹⁷ *Staňkovsko*, Staňkov: 1928, ročník 13., č. 47, str. 3.

4. Malík Karel

Narodil se 18. 12. 1886 ve Staňkově a patřil k nejaktivnějším členům ochotnického souboru. V mládí pracoval ve vinohradském divadle, tam se mnohým zkušenostem přiučil. V divadle působil jako herec i jako režisér Souboru dobrovolných hasičů ve Staňkově městě. Ve spolku Tyl působil až do 14. 6. 1956 – tedy do své smrti.

5. Mathauserovi Josef a Julius

Josef Mathauser se narodil roku 1846, měl dvě sestry a čtyři bratry, jeho otcem byl pekař Ondřej Mathauser pocházející z Chodova u Domažlic. Ve 40. letech 19. století se přestěhovali do Staňkova, kde se usadili. Všichni sourozenci Mathauserovi byli velmi umělecky nadaní. Josefa a Julia zajímalo malířství, avšak otec chtěl mít ze synů pekaře. I přes nelibost svého otce se Josef vyučil malířem pokojů u H. I. Amerlinga. Po vyučení opustil Staňkov a přestěhoval se do Prahy. V Praze začal navštěvovat malířskou akademii, do níž byl později i přijat. Byl velmi talentovaný, věnoval se malbě náboženských motivů, věnoval se ale i historické malbě. Společně s bratrem Juliem patřil Josef k zakládajícím členům Občanské besedy, sami byli ochotníky a starali se o výzdobu jeviště a tvorbu kulis. Julius, ač chtěl studovat, nebyl v tom ze strany otce finančně podporován, a tak pracoval ve městě jako kupec v domě č. 31. Zemřel velmi mlád ve 37 letech. Josef Mathauser zemřel 16. 1. 1917 v Praze.⁹⁸

6. Pavlík Josef

Josef Pavlík se narodil v roce 1866, během svého života vystřídal několik profesí – byl mlynářem, hostinským, později železničářem. Věnoval se amatérskému divadlu, působil v něm jako jeden z prvních členů. Stáří strávil v Praze, ale na Staňkov nikdy nezapomněl. Často do listů Staňkovsko zasílal své vzpomínky, krátké fejetony a povídky se vzpomínkami na svůj rodný kraj. Zemřel v Praze v roce 1943 po utrpění těžkého úrazu při automobilové nehodě.

7. Slovák Miroslav

Narodil se 16. 11. 1919 ve Věžkách u Kroměříže. I on byl k divadlu veden otcem, učitelem, který se svými žáky často hrával různé scénky. Během vojenské služby přišel do Plzně, tehdy se seznámil s Věrou Weisovou, s níž se později oženil. Jeho žena ho přivedla k ochotnické činnosti. Zprvu jen hrál, později dokonce režíroval. Jako režisér byl Miroslav Slovák

⁹⁸ *Staňkovsko*, Staňkov: 1928, ročník 3., č. 36, str. 1.

vynikající. Všichni jej chválili pro jeho pečlivost a smysl pro detail, díky přísnosti a kázni, kterou udržoval, měly uvedené hry kladné ohlasy u diváků. Zemřel roku 1979.

8. Slováková Věra

Věra Slováková, rozená Weisová, se narodila ve Staňkově 20. 5. 1927. K divadlu byla vychovávána otcem Rudolfem, který byl také ochotníkem. Byla velmi dobrou herečkou, měla obdivuhodný talent, byla krásná a milá – publikum si vždy získala.

9. Wenig Adolf

Adolf Wenig se narodil 13. 8. 1874 ve Staňkově, kde prožil i své dětství. Po smrti otce se s matkou odstěhoval ke svému strýci F. A. Šubertovi do Prahy, kde také studoval a později i učil.⁹⁹ Na Staňkov ale Wenig nikdy nezapomněl, často se sem vracel a nacvičoval s dětmi a studenty rozličné divadelní hry. Díky jeho strýci, řediteli Národního divadla, byly uvedeny ve Staňkově hry *Palackého třída č. 27.* od F. F. Šamberka a Šubertova hra *Uhlíři*.¹⁰⁰

Časté zmínky o Staňkovu v jeho tvorbě nám dokazují, jak toto prostředí miloval a rád na své rodné město vzpomínal. Například v knize *Večerní motýli* oživuje své vzpomínky na školní docházku (obdobně tomu učinil již dříve i jeho strýc F. Wenig). Pro mládež sepisuje díla jako např. *Kocourkov, Zlámaná Lhota, Čertoviny, Vánoce, Zvířátka a loupežníci, Světem pohádek, O Černé hodince, Žito čaroděj, Staré pověsti pražské, Věvec pražských pověstí* aj. Některá tato díla byla ilustrována jeho bratrem Josefem Wenigem (12. 2. 1885 – 8. 9. 1939). S Hanušem Sedláčkem vytvořil vlastivědnou encyklopedii, řídil časopis *Úsvit*. Známý je také svými librety *Babička a Čert a Káča*. Wenig zemřel 19. 3. 1940 v nemocnici na Vinohradech v Praze.¹⁰¹

10. Žák Josef

Josef Žák se narodil 25. 3. 1910 ve Staňkově. Kromě věnování se divadlu pracoval jako sazeč písma a později jako vedoucí staňkovské tiskárny. Byl redaktorem týdeníku Staňkovsko. Po odchodu do penze se začal věnovat svým zájmům – divadlu, historii, literatuře, umění, zpěvu, nářečí a přírodě. V 50. a 60. letech se dobře uplatnil jako režisér. Své paměti sepsal do brožury *Na staňkovských jevištích* (1973). Zemřel v roce 1989.

⁹⁹ <www.mestostankov.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-stankova/>

¹⁰⁰ Archiv rozhlasu dostupný z: http://www.rozhlas.cz/archiv/zamikrofonem/_zprava/adolf-wenig-ucitel-pohadkar--1246077 [2016-01-20].

¹⁰¹ *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 12, str. 1.
Staňkovsko, Staňkov: 1940, ročník 14., č. 32, str. 1.

5 ZE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ

Vzpomínky pamětníku osobně oceňuji jako důležitý zdroj informací doprovázející faktografické údaje, které bez subjektivního vhledu přináší jen strohý seznam dat a informací nijak osobně vypovídajících o dané době. Z toho důvodu jsem si vybrala výpovědi J. Pavlíka, o němž se zmiňuji v úvodu, M. Budínové a J. Pluháčkové, které na ochotnickou tradici v dnešní době navazují, a L. Konečného, který několik let stál v samém jádru amatérského divadelnictví ve Staňkově.

Publikace *Kniha o Praze*¹⁰² velmi pěkně popisuje v jedné ze svých kapitol myšlení ochotnických herců. „*Poutal je zájem o divadelní práci a láska k ní. Nikdo z nich si nemyslí, že se jednou stane hercem z povolání, nikdo z nich se také nedomnívá, že ochotnické divadlo je nejdůležitější věc na světě. Chápu je jako příležitost k zdravému kolektivnímu životu i k tomu, aby se učili lépe a hlouběji poznávat divadlo,...*“ Toto, ač nebylo psáno v souvislosti s ochotníky ze Staňkova, plně koresponduje i s jejich myšlením a vnímáním divadla vůbec.

5.1 JOSEF PAVLÍK¹⁰³

Jak se již v úvodu zmiňuji, J. Pavlík byl výborným učitelem, v jehož hodinách panoval řád a všichni jej respektovali a chovali k němu velkou úctou. Charisma jeho osobnosti se neodráželo jen v profesi pedagogické, ale především v jeho dráze herecké, což mnohdy šlo ruku v ruce právě s výkonem funkce učitele a dlouhá léta i ředitele Základní školy ve Staňkově.

Se vzpomínkami na tyto dvě činnosti, kterým se během svého života plně věnoval, se mu rozzářily oči a aniž by cokoli stihl vypovědět, bylo zřejmé, že to, čemu se věnoval, ho naplňovalo láskou a radostí, která v něm při pouhé vzpomínce rychle ožívá.

Vše začalo rokem 1988, kdy J. Pavlík a L. Konečný se svými ženami zúčastnili posledního leče v nedaleké obci Pučlice. Při cestě zpět se L. Konečný, jenž si odnášel tombolovou kořist v podobě zajíce, nechal slyšet, že by rád obnovil zaniklou ochotnickou tradici ve Staňkově. Duše skrytého umělce dřímající v J. Pavlíkovi zajásala nad nabídnutou příležitostí, a tak se oba pánové rychle dohodli. Záhy na to se konala první schůzka, na níž byl domluven

¹⁰² STOČESOVÁ, G.: *Kniha o Praze*, Praha: Orbis, 1961, str. 178.

¹⁰³ Pozn.: Fotografie a další materiály z her, v níž J. Pavlík vystupoval, přikládám v příloze.
Pozn.: Narozen 31. 10. 1946, Merklín.

repertoár a podmínky fungování této nijak oficiální divadelnické skupiny, která si neoficiálně ponechala jméno významného velikána. Členové souboru si mezi sebou tradičně říkali „Tyláci“.

Skupina nebyla příliš finančně podporována Občanskou besedou ani úřadem obce, často ochotníci žili spíše ze svých vlastních příspěvků, které do svého fondu pravidelně vkládali, štěstím pro všechny členy byla velká popularita, které se mohli ve Staňkově těšit, a tak se každé představení odehrávalo vždy za plného obsazení sálu Lidového domu. Vysoká návštěvnost přinášela všem radost, ale i příznivé přírůstky do ochotnické pokladny.

První představení, na které si J. Pavlík vzpomíná, byla veselohra J. Havlásky o čtyřech obrazech *Nepožádáš manželku o bližního svého*. V té si J. Pavlík zahrál roli příslušníka VB. Na jevišti před publikem stál poprvé v životě. 7. a 8. října 1988 v 8 hodin večer vystupoval před plným sálem v uniformě zapůjčené od rodiče jednoho z žáků, kterého v té době učil. Úspěch prvního představení jej velmi potěšil a motivoval k další práci.

U následujícího představení *Klíče na neděli* se již J. Pavlík za pomoci L. Konečného ujal režie samé. Komédie Antonína Procházky se uváděla v době, kdy herci Národního divadla v Praze vedli stávkou. Staňkovští nacvičovali pilně čtyři měsíce a všechny zkoušky nasvědčovaly tomu, že i toto představení se shledá s velkým úspěchem a oceněním u diváků. Avšak J. Pavlík říká: „Z toho představení jsem odcházel našťvaný, všichni se snažili, divákům se hra líbila, ale mně se nelíbilo vystupování jednoho herce, který celou dobu hrál jen na sebe, strhával na sebe až zbytečně velkou pozornost a kazil celkový dojem. To já jsem neměl nikdy rád, aby se někdo až zbytečně předváděl, potom to vypadalo v celkovém výsledku hrozně. Vymyslet totiž repertoár a herecké obsazení nebylo nikdy jednoduché, herecké obsazení bylo třeba vždy důkladně promyslet. Promyslet vše tak, aby to ladilo, aby herecké výkony podávaly jeden pěkný dojem, to nebylo jednoduché.“

Na představení *Na kůži se neumírá* vzpomíná představitel číšníka Václava takto: „Moc dobře si na hru J. Čejky vzpomínám, ta se mi hrála moc dobře, protože jsem většinu scén strávil v posteli, to byla skvělá hra!“ Se svým pověstným osobitým humorem dále J. Pavlík kvitoval C. Konečnou, která po všechna představení podávala naprosto profesionálně nápovědu.

Většina představení byla vždy doprovázena hudbou a zpěvem, kterého se J. Pavlík zprvu velmi bál. Zpěvákem nebyl a často míval trému. „Některé texty mi zpívala moje dcera Miri,¹⁰⁴ natáčela mi to a já jsem si to přehrával v kotelně a zpíval po ní. Nikdo mě neslyšel

¹⁰⁴ Miriam Augustinová, učitelka hudební výchovy na Základní škole ve Staňkově.

a já si mohl vesele trénovat. Prvně jsem zpíval ve hře Perly panny Serafínky, která se hrála čtyřikrát v roce 1996.¹⁰⁵ Také rád vzpomínám na rok 1991, kdy jsem hrál v Dalskabátech, to byla bezvadná hra a role mě bavila.“¹⁰⁶

Za svoji sedmnáctiletou ochotnickou kariéru se J. Pavlík seznámil s mnohými lidmi. Jejich představení pravidelně navštěvoval A. Procházka, pamatuje si i na návštěvu K. Hrachovcové, E. Sokolovského, A. Švehly a dalších. Nejednou mu byla nabízena role i na jiných jevištích, později dokonce filmech, jak se ale nechal slyšet, to pro něj nebylo. *„Byl jsem rád, když nás zvali s divadlem do okolních měst, často jsme jezdili např. do Horšovského Týna, tam si nás zvali pořád, vždy bylo plno, jezdili jsme hodně do Kvíčovic, Osvračína i Holýšova, Hlohové a Puclíc. V Puclících si dokonce pamatuji na malý sál, kde toalety byly na jeho druhé straně než jeviště, a tak jsme měli v šatnách připravené kýble, i toto náš kolektiv stmelovalo a my se těmto zážitkům vždy po představení v hospůdce u Šimků zasmáli. Kolektiv, radost ze hry, nadšení diváků, to bylo to, co jsem na divadle miloval. Jednou mi žena dokonce řekla, ať si vyberu, buď ji, nebo divadlo. Jasně že jsem řekl divadlo,“* s šibalským úsměvem dodává J. Pavlík.

Zásoba Pavlíkových vzpomínek na dobu obnovení spolku by vystačila na celou knihu, důležité je ale zmínit to, že během svého působení přivedl na scénu i několik svých žáků a tím ochotnickou tradici v obci úspěšně šířil, o což se zasloužila i další učitelka Základní školy ve Staňkově Miroslava Budínová, která poté, co se uskupení kolem J. Pavlíka začalo rozpadat, na tuto tradici navázala.

5.2 MIROSLAVA BUDÍNOVÁ¹⁰⁷

Miroslava Budínová, učitelka Základní školy ve Staňkově, režisérka a scénáristka v jedné osobě, energická žena, jíž se při dotazu na divadlo rozzářily oči stejně jako J. Pavlíkovi, vzpomíná na divadlo ve městě takto: *„Pamatuji si na hru, která se hrála v listopadu 1989, tehdy herci stávkovali, ale naši ochotníci vystoupili s tím, že se studenty souhlasí, ale přesto divadlo odehrají. Herci měli už nahlášené dovolené a lidé měli nakoupené lístky. Hra Klíče na neděli byla první, na níž jsem byla jako divák. Odcházela jsem nadšená. Později jsem se i já začala do divadla zapojovat. Bavil mě ten zrod, kdy z počátečních nácviků postupně*

¹⁰⁵ Pozn.: Fotografie J. Pavlíka v příloze č. 26.

¹⁰⁶ Pozn.: Fotografie J. Pavlíka v roli čerta v příloze č. 22.

¹⁰⁷ Pozn.: Archivní materiály M. Budínové přikládám v příloze.
Pozn.: Narodena 26. 3. 1956, Ostrava.

vznikalo něco, čemu diváci ve výsledku bouřlivě tleskali. Vždy jsme měli na našich představení plno. Nacvičovali jsme někdy velmi často, nebyla to lehká práce, někdy jsme se i hádali, ale vždy jsme se dohodli, byli jsme dobrá parta. Postupně se však obnovený spolek začal rozpadat, původních členů ubývalo, a tak jsem začala do divadla zapojovat stále více děti. Snažila jsem se ale vždy držet toho tradičního způsobu - tradičních kulis, tradičního způsobu provedení scény i tradičního zpracování. Převzala jsem režirování a i nadále spolupracovala s jádrem souboru, který fungoval před lety. Scénáře děláme s V. Keckem, s nímž je spolupráce skvělá. Velmi ráda vzpomínám na hru *Noc na Karlštejně*,¹⁰⁸ kterou jsme hráli v roce 2012, a na *Tři zlaté zuby děda Vševeda*, které se hrály v roce 2014. Momentálně připravujeme *Princeznu ze mlejna*, kterou bychom chtěli začít nacvičovat na podzim. To bude poslední představení, které budu režirovat, pak doufám, že se toho ujme někdo jiný.“

M. Budínová v závěru dodává: „Za více jak dvacet let mého působení u ochotníků jsem přišla na to, že jen láska k divadlu mnohdy nestačí, jelikož divadlo je především o toleranci a disciplíně.“

5.3 JITKA PLUHÁČKOVÁ¹⁰⁹

Učitelka Základní umělecké školy začala se staňkovskými ochotníky spolupracovat již v roce 1988. Léta před tím se zabývala loutkovým divadlem, které má též ve Staňkově dlouholetou tradici. Do ochotnického spolku se zapojila s mužem, sama vystoupila například ve hrách *Právo na hřích*, *Dalskabáty*, *hříšná ves*, *aneb Zapomenutý čert*, *Charleyova teta*, *Na tý louce zelený*, *Dívčí válka*, *Chudák manžel* a dalších.

Z období fungování spolku vyzdvihuje zejména vzpomínku na hru *Klíče na neděli*. J. Pluháčková velmi poutavě k této události zmiňuje: „Všichni herci stávkovali, my se s jistých důvodů rozhodli hrát, ale někdo nás udal. Ráno za mnou přišli do práce. Tehdy jsem pracovala jako učitelka mateřské školy, začali mě vyslýchat, nakonec jsem byla odvedena na národní výbor, kde mi vedoucí odboru vytáhla z kabelky výpověď. Člověk v těchto chvílích neví, co má dělat. Naštěstí se mě ostatní členové zastali a vše dobře dopadlo.“

J. Pluháčková se později začala zajímat o hry z pera autorské dvojce Smoljak – Svěrák a začala vést dětský dramatický sbor v rámci Základní umělecké školy ve Staňkově.

¹⁰⁸ Pozn.: Leták ke hře v příloze č. 31.

¹⁰⁹ Pozn.: Narodena 22. 6. 1956, Koloveč.

Co pro ni znamená divadlo, shrnuje takto: *„Tradiční divadlo, které se tady vždy hrálo, bylo často zaměřené na prvoplánové pobavení diváka, hry Smoljaka a Svěráka vyžadují hlubší zamyšlení, přesto každé divadlo, ať je pojato jakkoli, je-li kvalitně připravené, stará se o rozvoj kultury, rozvíjí řeč a myšlení. Je to proces živé komunikace. Divadlo je pro mě zázrakem zrodu. Tento druh kultury má u nás velkou tradici. I já jsem jako malá holka jezdila k Šolarům, kde jsem viděla mnohá představení - to si myslím, že mě velmi ovlivnilo. Duch divadla se ve Staňkově drží a věřím, že jen tak naše město neopustí.“*

5.4 VLADIMÍR KONEČNÝ¹¹⁰

Vladimír Konečný, principál staňkovského divadla, velmi milý, skromný a plachý muž, který se však na jevišti stával vždy energickou osobou plnou elánu, stál v roce 1988 za obnovením ochotnické tradice ve městě. Jak se mi svěřil, herectví ho lákalo již od útlého věku. Jeho maminka¹¹¹ hrála se staňkovským souborem Tyl, v kontaktu s divadlem byl tak Vl. Konečný od dětství. S rodiči často ochotníky navštěvoval a vždy se na představení, na která ho brávali, velmi těšil.

V době povinné školní docházky se vyslovil s přáním herectví studovat na umělecké škole v Praze, ale jeho tehdejší učitelka mu nevěřila, že by mohl mít pro herectví nějaké vlohy, a tak se raději šel učit oboru lesnickému, kterému se celý život věnoval. Kromě divadla měl rád rybaření a sport. Divadlu se věnoval 17 let a na tyto roky vždy velmi rád vzpomíná.

Během takřka dvou desetiletí prošlo dle Vl. Konečného souborem na 160 osob, kolik her celkem sehrál, si již nepamatuje, ale bylo jich opravdu mnoho, mnoho z nich i režíroval. S posmutnělým výrazem ve tváři vzpomíná na období, kdy musely být hrány „angažované hry“, přesto se vždy ochotníci snažili vybrat takové dílo, které by diváky bavilo - to byla prý záruka jejich úspěchu – hry, které publikum bavily a u nichž se dobře všichni zasmáli. Taktéž kulisy, které mistrně připravoval O. Chlíbec, byly jedinečné a vždy ručně malované. To vše často oceňovaly i návštěvy, které se na představení dostavily. Vl. Konečný vzpomíná na P. Kikinčuka, K. Hrachovcovou, A. Švehlíka a A. Procházku, který byl častým hostem a vždy odehrané hry, které ve Staňkově viděl, velmi kladně hodnotil.

¹¹⁰ Pozn.: Narozen 19. 9. 1949, Staňkov.

¹¹¹ Pozn.: Cecílie Znamenáčková, se narodila 30. 5. 1926 a zemřela v roce 2012, byla členkou Tylova souboru, žila ve Staňkově, s manželem vedla od roku 1963 na nádraží hospodu. Začala se o divadlo zajímat krátce po válce, tehdy pracovala jako kadeřnice.

Každý, s kým jsem o staňkovském divadle mluvila, zmiňoval Vl. Konečného jako důležitou personu stojící za obnovením ochotnické tradice, on sám je však velmi skromným a úspěchy připisuje všem členům, bez nichž by ničeho nedosáhl.

Divadlo znamená pro Vl. Konečného kus pěkného života, na který si vždy rád vzpomene a doufá, že se najde opět někdo, kdo tuto krásnou činnost jednoho dne obnoví.

6 ZÁVĚR

Od první uveřejněné zmínky o ochotnické činnosti ve Staňkově z roku 1867, kterou jsem v archivu dohledala, uplyne příští rok 150 let. Bereme-li v potaz obsah dopisu, který byl do jedné z rubrik *Plzeňských listů*¹¹² zaslaný, ochotnická činnost fungovala ve Staňkově nejméně o dva roky dříve - tedy od roku 1865! Po tu dobu prošel jevištní život v obci mnohými změnami, které bohužel ne vždy byly písemně zaznamenány.

Písemných pramenů pojednávajících o změnách ve vývoji amatérského divadla existuje velmi málo. Pamětníků v současné době též není mnoho, avšak to, že se dlouholetá tradice přes veškeré překážky a nástrahy, které přinášel čas, ve Staňkově udržela, dokazuje stabilitu a pevnost základních kamenů, které byly před mnoha lety položeny členy prvních amatérských souborů, o nichž jsem pojednávala v úvodních kapitolách.

Důležitým mezníkem v historii ochotnického divadla, zejména pak v historii spolku Tyl, je rok 1940,¹¹³ v němž došlo ke sloučení mnohých tehdy fungujících spolků do jednoho sdružení, které se bez přestávky podílelo na rozvoji kultury ve Staňkově až do roku 1963.¹¹⁴

Láska k divadlu se ve Staňkově předávala z generace na generaci. Zájem o živý kulturní ruch v historii utíchal jen s dobami pro obyvatele nelehkými. Meziválečné a válečné období přinášelo mnohé strasti spojené se stagnací, často až represí ochotnické činnosti. Nátlak na lidi té doby byl jistě značný. Někteří se však nevzdávali a snažili se i přes tyto útrapy odolat, což dokazuje výčet uvedených představení.

Divadlo, jak jsem již v úvodu zmiňovala, bylo prostředkem nejen pro rozvoj kulturního vědomí, ale především vědomí národního. Uvedený repertoár dokazuje, jak proměny doby ovlivňovaly výběr her. Veselohry se často stávaly únikem od nelehké každodennosti spojené s válečnými konflikty, cenzurou, působením gestapa a těžké životní úrovně vůbec – neb kde jinde se uvolněně zasmát, když sama doba příliš do smíchu nebyla.

V poválečných letech se stávalo divadlo nejen dobrým prostředkem zábavy, ale i důležitým zdrojem finančních příjmů, jelikož těch bylo po válce málo. Ochotníci objížděli se svými představeními okolní města a vesnice a svým působením často i inspirovali další města k zakládání spolků obdobných.

¹¹² Pozn.: Kapitola 2, str. 4.

¹¹³ Pozn.: Kapitola 2, str. 12 – 13.

¹¹⁴ Pozn.: Kapitola 3.2, str. 26.

Jevištní prostředí bylo i místem pro uvolnění emocí a vzruchu v dobách různých oslav – především každoročních oslav spojených s osvobozením republiky. Scházení lidí v hledištích a prožívání společných kulturních zážitků, které se bezpochyby přímo dotýkaly divákových duší, mělo jistě i stmelovací charakter, který je pro každý národ, zejména pak ten, který bojoval o svoji suverenitu, důležitý.

Možná sama doba nesoucí se v nových kulturních trendech, možná televizor - technická vymoženost, která začala okupovat domácnosti, zapříčinily, že zájem o divadlo začal v první polovině 70. let výrazně upadat. Diváků v hledištích ubývalo, ale i v těchto dobách se v archivních pramenech setkáváme s údaji o lidech, kteří se své vášně nevzdali a s chutí a odhodláním za místo pro divadlo bojovali dál.

Rok před politickými změnami, které přinesla sametové revoluce, se odehrál převrat i na poli kulturního života ve Staňkově. S rokem 1988 se opět probudili ochotníci k životu a od roku 1989 s uvolněnou atmosférou té doby plně fungovali tak, jako tomu bylo v letech předchozích. Na podzim roku 1989 v období, kdy herci jiných jevišť stávkovali, staňkovští pilně nacvičovali a hráli. Tehdejší úvodní řeč J. Pluháčkové před představením *Klíče na neděli*, byla plná optimismu a víry v lepší zítřky, secvičenou komedií herci vyjadřovali své postoje k událostem doby.¹¹⁵ Stejně tak tomu bylo mnohokrát i v minulosti. Malé obecní scény se často stávaly jakýmsi ústy, která promlouvala k divákům a svými poselstvími usilovala o stmelování lidí jedné obce.

V dobách největších aktivit nacvičovali členové obvykle dvě hry ročně. Porovnáme-li tuto aktivitu s činností v 50. a 60. letech, je to velmi málo. Avšak nacvičené hry se uváděly i vícekrát a závěrečné spouštění opony bylo vždy doprovázeno spokojenými potlesky obecnstva. Soubor tehdy čítal obvykle na třicet až třicet pět aktivních členů, kteří se během deseti let vystřídali, a tak během té doby prošlo jevištěm až na sedmdesát různých herců. Tato léta „znovuzrození divadla ve Staňkově“ vedl principál Vladimír Konečný, o režii se starali obvykle Josef Andrla a Věra Slováková.

Staňkovští ochotníci, lidé, kteří trávili hodiny přípravováním programu, aby svými výstupy potěšili oko a duši nejednoho diváka, dnes již nefungují v tom pravém slova smyslu. Spolek jako takový se bohužel již rozpadl, přesto mnozí herci ochotně předávají svůj talent, zkušenosti a myšlenky generacím mladším. Ubylo mládeže, která se o divadlo zajímá, ubylo především i tolik důležitých financí a dnešní hektická doba ani nepřináší

¹¹⁵ Pozn.: Ze vzpomínek M. Budínové.

dostatek času aktivně a kvalitně se divadlu věnovat.¹¹⁶ Přesto si troufám směle tvrdit, že ač ochotníci nefungují jako oficiální organizace, fungují velmi dobře jako jednotlivci. Stále mezi občany žijí ti, kteří divadlu věnovali značnou část života a vždy, když se naskytne příležitost, svoji vášeň pro hraní a pobavení diváků náležitě prokáží. Tímto přístupem tak šíří i nadále to, co možná oni sami dříve převzali od členů Tylova souboru kdysi žijících, a to lásku k divadlu.

Osobně jsem velkým milovníkem divadla. Usadat do často architektonicky skvostně řešených hledišť, nechávat se obklopovat atmosférou novorenesančních prostor, které patří k mým nejoblíbenějším, je vždy velkým zážitkem, který podmanivě dokresluje profesionální herecké výkony na jevištích. Avšak kouzlo překrásných interiérů velkých divadelních budov a dojmy z těchto představení čistě kulturní, jsou nesrovnatelnými s dojmy, které mám, když sedím v sále staňkovského Lidového domu a jsem divákem amatérských představení s podomácku vyrobenými kulisami a kostýmy, ne vždy dokonalým osvětlením, ozvučením a materiálně technickým zázemím obecně. Rozdílný charakter v těchto dvou pojetích divadla je v osobitosti, kterou se to domácí, ochotnické divadlo bezesporu vyznačuje.

Díky velkému společenskému dosahu může divadlo efektivně působit na komplexní rozvoj společnosti z hlediska uměleckého a vzdělávacího – rozvíjet u diváka např. estetické cítění, kulturní povědomí, společenské normy atd. – obecně zušlechťovat divákovu osobu samu. Domnívám se, že ve spojení s ochotnickými spolky fungujícími tam, kde se lidé mezi sebou poměrně dobře znají, má divadlo a herectví těchto malých scén i důležitý integrační význam, a to nejen z hlediska sociokulturního, což často prokazovala, jak jsem v práci popisovala, intenzita ochotnických aktivit v historii.

Lidé dnešní doby se vlivem moderní techniky a uspěchané doby postupně odcizují, je dobře, že na Staňkovsku jsou stále tací, kteří mají zájem a snahu o udržení vzájemné spolupráce obyvatel obce, rozvíjí zde kulturu a tříbí diváky v mnoha ohledech.

¹¹⁶ <http://domazlicky.denik.cz/kultura_region/stankovsti-veri-ze-tradice-nezanimne20110325.html>

7 RESUMÉ

Dissertation Summary

This paper deals with the formation process of the Amateur Actor Company in Staňkov. The year of 1867 is mentioned as an important milestone. That was the year the very first records concerning the Amateur Actor Company in the village could be traced in the archives. The paper also describes the progress of stage life development that was accompanied by establishing various theater ensembles. In 1940 this process finally culminated in founding one unifying association Tyl (named after a famous Czech playwright). This association was active until 1963. Afterwards, a short pause followed during which the amateur actors were not heard from. They resumed their work in 1973 and continued until 1975. Later their activity ceased again to come alive one more time in 1988. This year was the year of amateur actor activity rebirth in Staňkov.

Nowadays the amateur actors do not operate as organized members of one company but rather as individuals who take part in various plays staged by Staňkov Art School, under direction on Mrs. Miroslava Buďínová and Mrs. Jitka Pluháčková. This way the amateur actor tradition as well as the love for this kind of art have survived until today. I believe that the Children's Drama Group supported by the former Amateur Actor Company members will continue to take care of this tradition as pass on the joy flowing from their performances to the generations to come.

8 SEZNAM LITERATURY A POUŽITÝCH ZDROJŮ**MONOGRAFIE**

1. STEINBACHOVÁ, V.: *750 let Staňkov*, 1. vydání, Staňkov: 1983
2. STOČESOVÁ, G.: *Kniha o Praze*, Praha: Orbis, 1961
3. VEČERKA, R.: *Biografickobibliografické medailonky českých lingvistů: bohemistů a slavistů*, Department of Linguistics and Baltic Languages, Masaryk University: 2008
4. ZÁLOHA, J.: *Umění šumavských sklářů*, České Budějovice: Jihočeské nakladatelství, 1987
5. ŽÁK, J.: *Na staňkovských jevištích*, Staňkov: Divadelní odbor Tyl Osvětové besed MěstNV, 1973

PERIODIKA

1. *Plzeňské noviny*, Plzeň: 1867, ročník 3., č. 67
2. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1885, ročník 14., č. 30
3. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1887, ročník 16., č. 27
4. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1893, ročník 22., č. 12
5. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1898, ročník 27., č. 42
6. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1898, ročník 28., č. 34
7. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 4
8. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 8
9. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 13
10. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 16
11. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 29
12. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 34
13. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1903, ročník 32., č. 46
14. *Posel od Čerchova*, Domažlice: 1902, ročník 31., č. 50
15. *Pravda, List Československé komunistické strany*, Plzeň: 1967, ročník 48., č. 110
16. *Staňkovsko*, Staňkov: 1925, ročník 1., č. 8
17. *Staňkovsko*, Staňkov: 1928, ročník 3., č. 36
18. *Staňkovsko*, Staňkov: 1939, ročník 14., č. 21
19. *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 14., č. 32
20. *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 12
21. *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 47

22. *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 49
23. *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 51
24. *Staňkovsko*, Staňkov: 1940, ročník 15., č. 52
25. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 4
26. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 10
27. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 11
28. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 13
29. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 14
30. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 15
31. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 37
32. *Staňkovsko*, Staňkov: 1941, ročník 16., č. 38

ARCHIVY A KRONIKY

1. Album spolku divadelních ochotníků Tyl ve Staňkově, 1945 – 1952
2. Hasičská kronika, Staňkov: 1988 – 1935
3. Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, název fondu
Občanská beseda Staňkov, číslo fondu 1679.
4. Pamětní kniha města Staňkov, Staňkov: 1922
5. Pamětní kniha města Staňkova, Staňkov: 1940
6. Pamětní kniha města Staňkova, Staňkov: 1941
7. Pamětní kniha města Staňkova, Staňkov: 1944.
8. Pamětní kniha města Staňkova, Staňkov: 1948 – 1963
9. L. Andrlé - Soukromé archivní materiály
10. M. Budínové – Soukromé archivní materiály
11. J. Pavlík - Soukromé archivní materiály

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. www.mestostankov.cz/mesto/vyznamne-osobnosti-stankova/ [2016-01-15]
2. www.rozhlas.cz/archiv/zamikrofonem/_zprava/adolf-wenig-ucitel-pohadkar--1246077 [2016-01-20]
3. www.domazlicky.denik.cz/kultura_region/stankovsti-veri-ze-tradice-nezanikne20110325.html [2016-04-06]
4. www.amaterskedivadlo.cz/main.php?data=multimedia&id=200. [2016-11-11]

9 PŘÍLOHY

Seznam uvedených příloh:

1. 1931 - Tatičkovi to nejkrásnější – leták
2. 1933 - Poslední muž – leták
3. 1936 – Jízdní hlídka – leták
4. 1936 – Hanička z podlesí – leták
5. 1936 – Paličova dcera – leták
6. 1937 – Moje zlatá holčička – leták
7. 1938 – Cestička k nebi – leták
8. 1939 – Paní Marjánka, matka pluku – leták
9. 1942 – Tyl – fotografie spolku z roku 1942
10. 1946 – Lucerna – fotografie
11. 1948 – Strakonický dudák – fotografie z představení
12. 1948 – Paní Marjánka, matka pluku – fotografie z představení
13. 1949 – Polibek královský – leták
14. 1952 – Ženitba – fotografie z představení
15. 1954 – Podskalák – leták
16. 1958 – Úklady lásky – fotografie z představení
17. 1988 – Nepožádáš o manželku bližního svého – leták
18. 1989 – Košilka – fotografie z představení
19. 1989 – Klíče na neděli – leták
20. 1990 – Na kůži se neumírá – leták a fotografie z představení
21. 1990 – Právo na hřích

22. 1991 – Dalskabáty hříšná ves aneb Zapomenutý čert – leták a fotografie z představení
23. 1992 – Charleyova teta – leták
24. 1992 – Na tý louce zelený – leták
25. 1993 - Dívčí válka – leták a fotografie z představení
26. 1994 – Třicet vteřin lásky – leták
27. 1994 - Chudák manžel – leták
28. 1994 - 1+1 = 3 - leták a fotografie z představení
29. 1995 - S tvojí dcerou ne - fotografie z představení a novinový článek
30. 1996 - Perly panny Serafinky – leták a fotografie z představení
31. 2012 - Noc na Karlštejně – leták a fotografie z představení
32. Představení uvedená v letech 1940 – 1975 spolkem Tyl

Dramatický odbor sboru dobrovol.
hasičů v Staňkově městysi.

Řádný člen Ú.M.D.O.Č. — II. Tylův okrsek v Plzni.

V neděli 3. května 1931. Divadelní sál u Kozinů.

TATÍČKOVI TO NEJKRÁSNEJŠÍ

Činohra z válečného ovzduší o 3 jednáních od Karly Lažanské.
Režie Karel Malik.

O S O B Y:

Vrchní velitel Karel Zikmund z Mitrovic	- - -	Karel Malik
Dětrich Hronovský	} důstojníci	Josef Srp
Eduard Jiříkovský		Václ. Benda
Jiří Hradecký		Bohuš Tobrman
Pavlina, choť Jiřího	- - -	A. Kokešová
Marta, její dceruška	- - -	B. Mestlová
Kačenka, služka	- - -	A. Housarová
Tomášek, desátník	- - -	V. Šustr
Voják I.	- - -	J. Žáček
Voják II.	- - -	V. Lochner

Děj hry za doby velikých válek.

I. a III. jednání v bytě poručíka Hradeckého, II. jednání
v předsíni vojenského soudu. — I. jednání „Tatiček se vrátil.“
II. jedn. „Tatičkovi to nejkrásnější.“ III. jedn. „Životu vrácen.“

Začátek v 8 hodin večer. Obvyklé ceny míst.

Odpoledne ve 3 hodiny představení pro děti.

Předprodej vstupenek na obě představení u br. Josefa Vějvody.

Závorka, Staňkov

**Dramatický odbor sboru dobrov. hasičů
v Staňkově městysi.**

Řádný člen Ú. M. D. O. Č. — II. Třítv. okrsek v Plzni.

V neděli 16. dubna 1933. Divadelní sál u Kozinů.

POSLEDNÍ MUŽ.

Veselohra o 3 jednáních od F. X. Svobody. Režie K. Malík.

OSOBY:

Kohout, majitel domu — K. Malík.
Kohoutová, jeho žena — J. Váchalová.
Helena } M. Mestlová
Zdeňka } jejich děti M. Mocharová
Jaroslav, stud. fil. } L. Nový
Dr. Marek — J. Lochner
Ing. Bečvář — V. Vlasák.
Tonča Vacková, gymnasička — M. Beková.
Baruška, služka u Kohoutů — M. Záčková
Dragoun — Fr. Herian

Děj v současné době.

Tato populární veselohra docílila již pátého vydání, což nejlépe svědčí o tom, jaké oblibě se těší, neboť jest zařazena do repertoaru všech předních scén a všude docílono bouřlivého úspěchu.

Začátek v 8 hodin večer. Obvyklé ceny míst.

Předprodej vstupenek u br. Josefa Vejvody.

Připravuje se historická hra
„Mučedník Brixenský.“

Závorka, Staňkov

OSLAVA 86. NAROZENIN PANA PRESIDENTA-OSVOBODITELE

Pod protektorátem Okresního osvětového sboru

Spojené dramatické odbory sboru dobrov. hašičů
ve Staňkově měst., D.T.J. za spoluúčasti legionářů
sehrají v sobotu 7. března 1936 odpo. a večer v sále Lidového domu
a v neděli 8. března 1936 odpo. a večer v Sokolovně
slavnostní divadelní představení:

JÍZDNÍ HLÍDKA.

Legionářská hra o 3 jednáních, - Napsal Fr. Langer.

Scéna: J. Anderle.

Režie: Karel Malik.

OSOBY:

Matějka, legionář	J. Rubáš
Kalaš "	J. Anderle
Soukup "	B. Tobrman
Hašek "	K. Malik
Valenta "	J. Reichart
Nedbal "	F. Šmídhamer
Štrnad "	J. Eger
Tajožný, vůdce partyz. oddílu	R. Hutta
Starší zajatec	L. Nový
Mladší zajatec	V. Najnar
Mužik	J. Vojtáček
Výrostek	M. Malik

Děj z února 1919.

Tato bohatýrská legenda z dob odboje čs. legií na Rusi, docílila na všech scénách bouřlivých úspěchů. — Rozvědka, sevřená jako v pasti přesilou bolševických útočníků, odmítá svůdné nabídky nepřátelského vyjednaváče, poněvadž nemůže a nedovede zradit své povinnosti k celku legionářského bratrstva. A tak brání se do poslední potraviny a do posledního dechu. Všichni našli v chatě převozníkově svůj hrob — jediný Pepík Soukup, v bojích zocelený k mužné odvaze — zůstane živ a jako stráž vystupující z hrobu vítá přicházející pomoc . . .

Začátek odpoledne přesně ve 2 hodiny, večer přesně v 8 hodin.

Předprodej vstupenek v cukrárně u Petrásků a v konsumu v Staňkově vsi.

Závorka, Staňkov

**Dramatický odbor sboru dobrovol. hasičů
ve Staňkově městysi,**
řádny člen Ú. M. D. O. Č. v Praze — II. Tylův okrsek v Plzni.

V pondělí dne 28. září 1936 večer
v divadelním sále u Kozinů:

HANIČKA Z PODLESÍ

Operetka o 3 jedn. Napsal K. Balák, hudba: V. Seidelmaier.
Scéna B. Hais. — Režie K. Malík.
Hud. doprovod: J. Popp, J. Rubáš, J. Veselák a Ph. Mr. Witmann.

O S O B Y:

Žalman, starosta	Jos. Žák
Jirí,	Jos. Anderle
Manka, } jeho děti	A. Brožovská
Babička Podhájských	M. Maříková
Hana, její vnučka	J. Hanzliková
Jan Valeš, učitel	Jos. Srp
Václav	V. Vlasák
Štefka Horová, bohatá nevěsta	A. Mudrová
Florián Jabůrek	K. Malík
Tobiáš Škudla, obecní sluha	L. Nový

Děj odehrává se na české vesnici v první polovině 19. století.

Začátek o 8. hodině večerní.
Předprodej vstupenek u bra J. Vejvody.

Tato operetka jest opravdu rozkošný a poutavý román s překvapujícími obraty a situacemi, který se tu rozvíjí před očima diváků v pestrém a poutavém ději. Střídají se tu vděčné scény vážné, plné jímavosti se scénami plnými bujného veselí, humoru a smíchu — proto zaručuje příjemnou zábavu.

Připravuje se: Paličova dcera.

Závorka, Staňkov

NOVINKA!

NOVINKA!

**Dramatický odbor sboru dobrovol. hasičů
ve Staňkově městysi,**

řádný člen Ú. M. D. O. Č. v Praze — II. Tylův okrsek v Plzni.

V neděli dne 8. listopadu 1936 odpoledne i večer
v divadelním sále u Kozinů.

K uctění 80. výročí Tylovy smrti.

Paličova dcera.

Činohra o 5 jednáních od Josefa Kajetána Tyla.
Scéna K. Žák. — Režie K. Malík.

O S O B Y:

Rada Horina	A. Sklenář
Květný, úředník	F. Lochner
Kateřina Šestáková, zámož. plátenice	M. Maříková
Valenta, její bratr, venkovský šumař	K. Malík
Rozárka, jeho dcera, v Praze ve službě	J. Hanzliková
Kačenka, její sestry	I. Herianová ml.
Madlenka, vdova	M. Brožovská ml.
Jedličková, vdova	M. Paulová
Antonín, její syn, krejčovský tovaryš	V. Vlasák
Soused Vondráček	J. Srb
Soused Bláha	J. Šatra
Martin Toužimský, mladý řezník	J. K. Žák
Bětuška, jeho sestra	A. Brožovská
Podleský, zámožný koňaf	V. Srp
Pavel Kolínský, osadník z Ameriky	J. Rubáš
Prokop, mladý Indián	J. Andrlé
Starý Melichar, hrobník	A. Eger
Liduška, služka u Šestákové	A. Malíková
Četník	A. Eger ml.

Děj odehrává se dílem ve Květolibech, venkovském městečku, dílem v Praze.

Začátek o 3. hod. odp. a o 8. hodině večerní.

Předprodej vstupenek u bra J. Vejvody.

Národ nesmí zapominati na naše velikány a jedním z nich je tvůrce českého divadla Jos. K. Tyl, který napsal „Paličovu dceru“. Hra tato jest nejpoblárnější z Tylových prací, neboť dovede udržeti obecnstvo ve stále pozornosti a napětí! — Svoji návštěvou nejlépe uctíte památku J. K. Tyla!

Hudba :-: Novinka :-: Tanec

Dramatický odbor sboru dobrovol. hasičů ve Staňkově-městysi

řádný člen Ú. M. D. O. Č. v Praze — II. Tylův okrsek v Plzni.

V neděli dne 18. dubna 1937 odpoledne i večer
v divadelním sále u Kozinů

MOJE ZLATÁ HOLČIČKA

Opereta o 3 jednáních. Napsal Ruda Nižkovský a E. Brožík.
Hudba: Erno Košťál - Scéna: K. Žák. - Režie: Karel Malík

Hudební doprovod: L. Kozina, J. Popp, V. Landštof, J. Kaigl a J. Toman.
Tance nastudoval: J. Tobrman.

O S O B Y:

Vincenc Hradil, zám. soukromník	K. Malík
Albina, jeho choť	T. Veisová
Vilma, jejich dcera	M. Srbová
Petr, jejich syn	Ant. Sklenář
Hanuš Rovenský, statkář	V. Vlasák
Alena Hradilová, neť	A. Brožovská
Leon, úředník	J. Andrlé
Ph.Dr. Venceslaus Vejr, gymn. prof.	J. Žák
Barča, služebná u Hradilů	A. Peerová
Alois Hradil	J. Lochner

V I. jednání tančí 6 boys-kavalirů, v II. jednání tančí 6 girls-vojáček:
V. Žáková, M. Toupalová, B. Toupalová, A. Malíková, A. Straková a J. Brožovská.

:-: Děje se za našich časů ve vile soukromníka Hradila. :-:

Tato opereta výstižným dějem a přiléhavou melodickou hudbou od populárního sklad. Košťála zaručuje plný úspěch večera.

Začátek o 4. hod. odp. a o 8. hodině večerní.

Předprodej vstupenek u bra J. Vejvody.

Připravuje se:

Zemský ráj to na pohled! a Bílá nemoc.

Závorka, Staňkov

Po třetí se opakuje:

Dramatický odbor sboru dobrovol. hasičů
ve Staňkově-městysi

Féderný člen ÚMDOČ v Praze. — II. Tylův okrsek v Plzni.

V sobotu 28.

května 1938
v divadel. sále u Kozinů
letecká opereta o 3 jednáních:

Cestička k nebi. (První varta).

Napsal a hudbu složil J. L. Doudlebský. Režie: K. Malík.
Scéna J. Vojtáček. Hudeb. doprovod: Laug, Kozina, Holub.

O s o b y:	Pani Zajičková	A. Květoňová
	Emánek, její syn	J. Andrlé
	Dědeček Skořepa	K. Malík
	Babička Skořepová	M. Žáková
	Boubela, starosta	L. Přibrský
	Julča, jeho dcera	A. Peerová
	Ěma, sestra Emánka	B. Kozová
	Žilka, letecký četař	J. Vojtáček
	Pilka, " "	K. Kroupa
	Vilka, " "	A. Sklepář
	Brčko, obecní strážník	J. Žák
	Anča	M. Lochnerová
	Mařka	A. Malíková
	Havránek, učitel	L. Nový
	Pepík, chasník	J. Suchý
	Vašek, " "	J. Mestl
Franík, " "	M. Malík	

Začátek v 8 hodin večer.

Chcete-li ztráviti příjemný večer a dobře se pobavit - přijďte a budete spokojeni. - Zakupte si vstupenky v předprodeji u bra Josefa Vejvody.

Závorka, Staňkov

Dramatický odbor hasičů ve Staňkově městysi

(řádný člen Ú. M. D. O. Č. v Praze, II. Tylův okrsek v Plzni.)

Ve prospěch **Národní pomoci** ve Staňkově.

V neděli dne 17. prosince 1939

o 3. h. odpo. a v 8 h. večer v sále u Kozinů

PANÍ MARJÁNKA MATKA PLUKU aneb Ženské srdce.

Činohra o 4 jednáních od Josefa Kajetána Tyla.

Scéna J. Anderle.

Režie K. Malik.

O S O B Y:

Zeman Zápolský, majitel statku	V. Vlasák
Sekáček, šikovatel pěš. pluku	J. Anderle
Paní Marjánka, markytánka	A. Květonová
Vojtěch, její syn desátník	A. Tenk
Vorlický, bývalý učitel v městečku	K. Malik
Kvasnička, hospodský	V. Augustin
Liduška, jeho dcera	A. Maliková
Kilian, synek ze statku	L. Nový
Zajiček, } myslivečtí mládenci	J. Mestl
Polenáč, }	M. Malik
Koděra	K. Kroupa
Štěpán, sloužící	. . .
Honza, pacholek na statku	. . .

Děje se v malém městečku a na panském zámku v Čechách.

Svojí návštěvou podpoříte „Národní pomoc“ a zároveň uctíte našeho velkého vlastence J. K. Tyla.

Předprodej vstupenek u bra J. Vejvody.

Připravuje se: **Zlatý Iiják.**

Závorka, Staňkov

Fotografie spolku Tyl (1942)

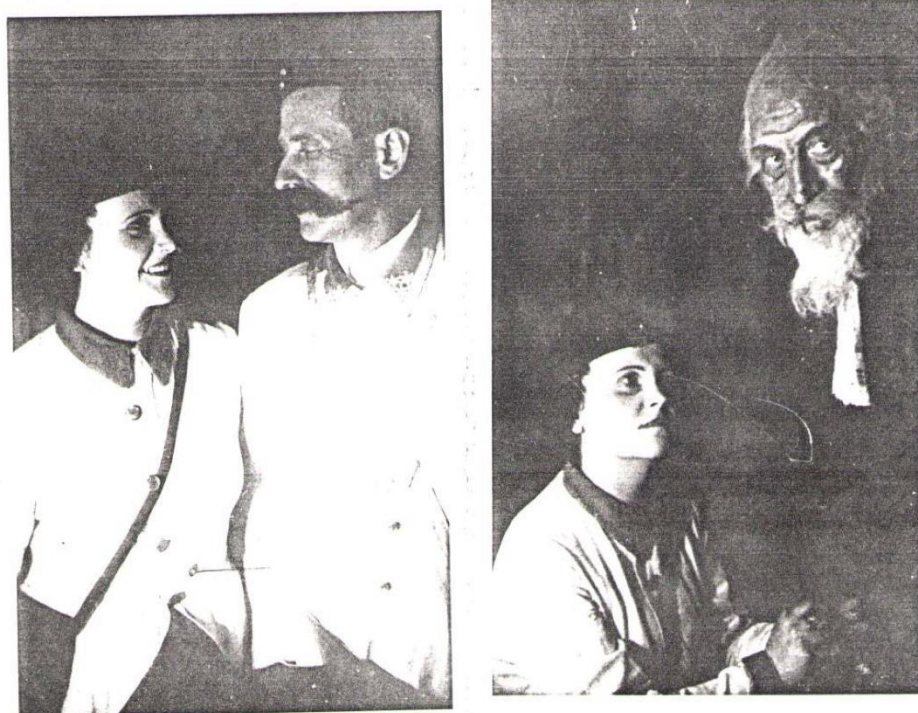
A. Jirásek, Lucerna (1946)

Příloha č. 11

J. K. Tyl, Strakonický dudák (1948)

Příloha č. 12

J. K. Tyl, Paní Marjánka, matka pluku (1948)

Spolek divad. ochotníků Tyl ve Staňkově

[řádný člen ÚMDOČ - II. Tylova okrsku v Plzni]

V sobotu dne 2. dubna 1949 Dvorana Lidového domu

JAN ŘÍHA:

**POLIBEK
KRÁLOVSKÝ**

Historická veselohra o 3 dějstvích.

Režie: J. Andrlé-F. Kohout. Scéna: Štáhl. Světlo L. Hůrka
Napovídá: Anny Fichtlová. Kostýmy: A. Huňková, Praha.

HRAJÍ:

Václav IV., český král	Slovák Mirek
Johana, jeho choť	Nová Anna
Jan z Jenštejna, nejvyšší kanclér a arcibiskup pražský	Andrlé J.
Jira z Rostok, vrchní lovcí kral. lesů a purkrabi křivoklátský	Nový Frant.
Budívož ze Lštění, králův šenk	Rada M.
Štěpán z Častonice na Oplatě a Čejevicích	Kohout F.
Eliška, mladá děvče	Nedvědová Anna
Veronika, kuchařka	Langrová Zdenka
Jakub Plíšek, pražský štoudevník	Andrlé Lud.
Kněz Haštal, arcibiskupův zpovědník	Malik Karel

Začátek v 8 h. večer.
Předprodej vstupenek od 30. března t. r.
v Lidovém domě.

Hra byla poctěna v
literární soutěži
ÚMDOČ v roce 1946.
Srdečně zvou Tyláci

Závorka Staňkov

N. V. Gogol, Ženitba (1952)

DRAMATICKÝ ODBOR TYL VE STAŇKOVĚ
RUDÝ KOUTEK OKRESNÍHO PRŮMYSLového KOMBINÁTU

V sobotu 8. května 1954 odpoledne a večer v Lidovém domě

F. F. ŠAMBERK a K. HAŠLER:

PODSKALÁK

Lidová hra se zpěvy a tanci o 4 obrazech.

OSOBY:

Pán ze Severinů, velkoobchodník a bankéř	Miroslav Slovák
Crescencie, jeho manželka - - - - -	Věra Slováková
Lea, jejich dcera - - - - -	Jiřina Vrbová
Baron Dagobert, bursián - - - - -	František Nový
Rytíř Ždímal, majitel dostihových stájí - -	Karel Hříbal
Václav Dvořák, mladý vorář - - - - -	Antonín Eger
Saturnin Brambor, zedník - - - - -	František Kohout
Aurie, jeho žena - - - - -	Zdeňka Langrová
Boženka, jejich dcera - - - - -	Božena Hypiusová
Trkoslav Angrešt, vulgo doktor - - - - -	Jan Štáhl
Veverka, starý vrátný - - - - -	Karel Malík
Pepička, jeho dcera - - - - -	Anna Fichtlová
František Havelský, podskalák - - - - -	Václav Hůrka
Benjamín Benda, vorář - - - - -	Miroslav Rada
Štěpán Řehoř, vorář - - - - -	František Herian
Babstis, sluha u Severinů - - - - -	Miroslav Žák
František, II. sluha u Severinů - - - - -	František Anderle

Hosté u Severinů: R. Suchá, A. Hanzlíková, K. Suchý, J. Šůh.
Děj v roce 1880 v Praze.

Režie a scéna: F. Kohout, J. Štáhl, L. Anderle, K. Malík.

Světlo: V. Hůrka. — Tance nacvičila Anna Hanzlíková.

Tančí: A. Becková, M. Karmanová, M. Voglová, A. Vacíková,
V. Smetanová, A. Matějková.

Učinkuje orchestr s. Karla Kaase za řízení Oty Langra.

Začátek přesně odpoledne v 15 hodin a večer ve 20 hodin.
Předprodej vstupenek v cukrárně u Petrásků.

F. Schiller, Úklady lásky (1958)

Divadelní soubor OB Staňkov

uvede dne 7. a 8. října 1988 v sále Lidového domu
ve Staňkově ve 20 hodin

VESELOHRU O ČTYŘECH OBRAZECH

Nepožádáš o manželku bližního svého

Napsal: Jan Havlíšek

Režie: Miroslav Rada - Věra Slováková

Osoby a obsazení:

Franta Kořínek, hlavní agronom	Jiří Bumbálek
Alena, jeho žena	Jitka Pluháčková
Honza Plachý, předseda JZD	Ladislav Hodan
Láďa Sirotek, úředník OZS	Břetislav Vaverka
Milada Sirotková, ved. agrolaboratoře	Cecílie Wohlmuthová
Jirka Sojka, zootechník	Vladimír Konečný
Jana Vyskočilová, posluchačka DAMU	Anna Vaverková
Rudolf Koutný, účetní JZD	Milan Veselý
Zofka Koutná, jeho žena	Eva Melníková
Honzova teta	Božena Hypiusová
Příslušník VB	Josef Pavlík

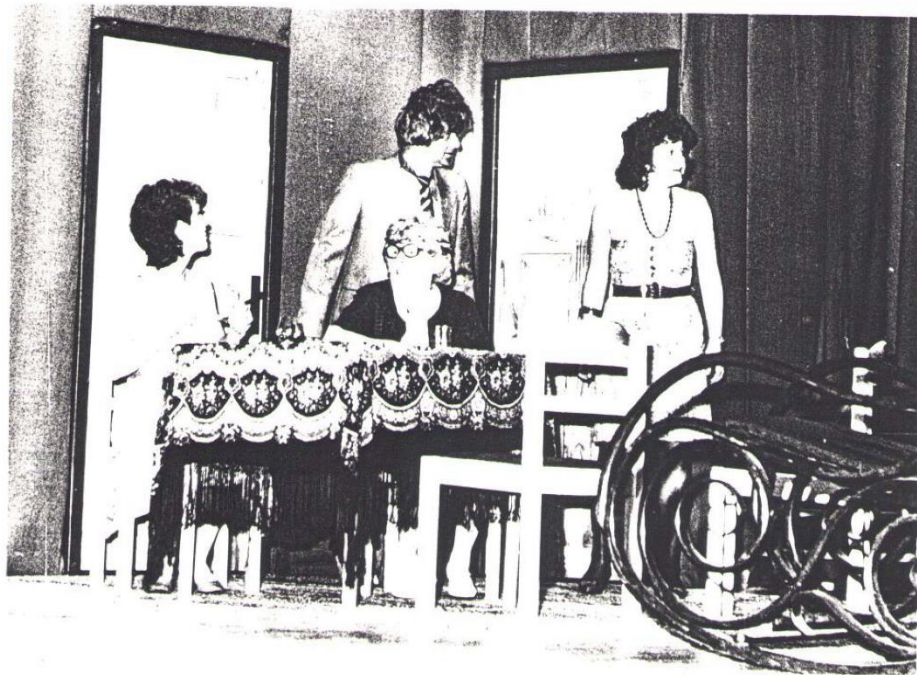
Světla: Václav Keck, Milan Malík

Scéna: Pavel Kaas, Oldřich Chlíbač, Jan Steinbach

Text sledují: Cecílie Konečná, Pavel Beneš, Zdeněk Kučera

Předprodej vstupenek v kanceláři OB MěstNV ve Staňkově.

STRAŠ 686 1771

J. Havlásek, Nepožádáš o manželku bližního svého (1988)

DIVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV

uvede ve dnech 24., 25., 26., 29. a 30. listopadu 1989

v sále Lidového domu ve Staňkově v 19.30 hodin

komedii Antonína Procházky

Klíče na neděli

Režie: Josef Pavlík, Ladislav Konečný

Osoby a obsazení:

Luisa Puckailerová	Věra Slováková
Ing. Jindřich Dostál	MVDr. Jiří Bumbálek
MUDr. Irena Dostálová, jeho žena	Jitka Pluháčková
Karel Kartouch	Ladislav Hodan
Dana Kartouchová, jeho žena	Zuzana Straková
Matka Jindřicha	Božena Hyplusová
Modelka	Cecilie Wohlmuthová
Milenka Karla	Petra Kapustová
Její manžel	Pavel Beneš
Urbanová, žena vlivného muže	Eva Melníková

Světla, hudba: Václav Keck, Milan Malík

Scéna: Pavel Kaas, Oldřich Chlíbec, Jan Steinbach,
Ruda Chlíbec

Text sledují: Cecilie Konečná, Jiřina Chadimová

Inspicent: Břetislav Vaverka, Milan Veselý, Zdeněk Kučera

Předprodej vstupenek v kanceláři OB MěstNV ve Staňkově

DIVADELNÍ OCHOTNICKÝ SOUBOR TYL - OB STAŇKOV

uvede ve dnech 31. května, 2. a 3. června 1990
v sále Lidového domu ve Staňkově ve 20.00 hodin

hru Jiřího Čejky

Na kůži se neumírá

Režie: Pavel Beneš

Osoby a obsazení:

číšník Václav	Josef Pavlík
František, student	Petr Mestl
Dr. Nezkusil	Pavel Kaas
Hruška, důchodce	Milan Veselý
Richard, taxikář	Vladimír Konečný
Nováková, důchodkyně	Božena Hypišová
Malátová, učitelka	Cecilie Wohlmuthová
paní Stříbrná	Jitka Pluháčková
Agatha Vargová	Eva Melníková
Doc. Knoblochová	Anna Vaverková
Doc. Stárek	MVDr. Jiří Bumbálek
asistent Jirásek	Josef Andrlé
Dr. Filípek	Břetislav Vaverka
sestra Věra	Petra Kapustová
sestra Boženka	Petra Wohlmuthová
sestra Marta	Ivana Černá
nemocniční zřízenec	Čestmír Karbula

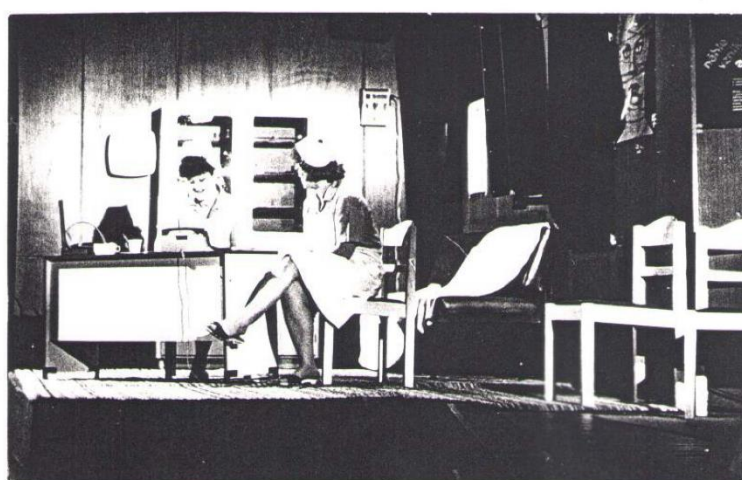
Světla, hudba: Václav Keck, Milan Malík

Scéna: Oldřich Chlíbec, Ruda Chlíbec, Jan Steinbach, Pavel Kaas, Čestmír Karbula

Text sledují: Cecilie Konečná, Jiřina Chadimová

Inspicent: Václav Žáček

Předprodej vstupenek v kanceláři OB MěstNV Staňkov

J. Čejka, Na kůži se neumírá (1990)

DIVADELNÍ SOUBOR TYL - OB STAŇKOV

uvede ve dnech 6., 7. a 8. prosince 1990
v sále Lidového domu ve Staňkově v 19.30 hodin
veselohru Vilému Wernera

Právo na hřích

Režie: Vladimír Konečný
Asistent režie: Věra Slováková

Osoby a obsazení:

Rudolf	Pavel Beneš
Jája	Jitka Pluháčková
Věra	Eva Melníková
Věřina matka	Božena Hypiusová
Rudolfův otec	Josef Pavlík
Erika	Petra Kapustová
Oto	Ladislav Hodan
Panská	Ivana Černá
Sluha	Čestmír Karbula

Světla, hudba: Václav Keck, Milan Malík

Scéna: Oldřich Chlíbec, Jan Steinbach, Čestmír Karbula,
Pavel Kaas

Text sledují: Cecilie Konečná, Pavel Kaas

Inspicent: Václav Žáček

Předprodej vstupenek v kanceláři OB ve Staňkově

Typos 690 1513

DÍVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV

uveďte ve dnech 31. května a 1. června 1991 od 19.30 hodin
a 2. června od 14.00 hodin
v sále Lidového domu ve Staňkově
komedii Jana DRDY

DALSKABÁTY, HŘÍŠNÁ VES

aneb zapomenutý čert

Režie: manželé Pluháčkovi

Osoby a obsazení:

Marijána Plajznerová, vdova po hrobaři	Eva Melníková
Trepifajksl, později Mates, venkovský čert	Josef Pavlík
Ignác Loula, nový farář v Dalskabátech	Vladimír Konečný
PhDr a ThDr Ichthuriel	Josef Andrie
Alois Piškytle, kostelník	Cecilie Wohlmuthová
Majdaléna Pučálková, bohatá mlynářka	Milan Veselý
Ondřej Tyburec, kovář v Dalskabátech	Jitka Pluháčková
Dorotka, kovářova žena	Kája Charvát
Honza Mračno, kovářský pomocník	Petra Wohlmuthová
Mančinka, farská děvečka	Pavel Beneš
Lupino, potulný komediant	MVDr. Jiří Bumbálek
Kníže Belzebub, vládce pekel	Jan Pluháček
Marbulius, jeho sekretář	Jiří Varta
JUDr. Solfernus, pekelný prokurátor	Čestmír Karbula
JUDr. Belfegor, pekelný guvernér	

Světla, hudba: Václav Keck, Milan Malík

Scéna: Oldřich Chlíbec, Rudolf Chlíbec, Jan Steinbach, Čestmír Karbula

Text sledují: Cecilie Konečná, Jiřina Chadimová

Inspicent: Václav Žáček, Karel Malík

Kostýmy z vlastní dílny ochotnického divadla ve Staňkově.

Předprodej vstupenek na Městském úřadě ve Staňkově

J. Drda, Dalskabáty, hříšná ves aneb Zapomenutý čert (1991)

DIVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV
 uvede ve dnech 13. a 14. března 1992 od 19.30 hodin
 a 15. března od 16.30 hodin
 v sále Lidového domu ve Staňkově
VESELOHRU JEVANA BRANDONA THOMASE

CHARLEYOVA TETA

Režie: Věra Slováková
 Josef Andrlé

Osoby a obsazení:

Jack Chesney	Vladimír Konečný
Brasset	Jan Pluháček
Charles Wykeham	Jiří Varta
Lord Fancourt Babberley	Ladislav Hodan
Kitty Verdunová	Eva Melníková
Amy Spettigueová	Jitka Pluháčková
Plukovník sir Francis Chesney, Baronet	Josef Pavlík
Stephen Spettigue	Josef Andrlé
Farmer	Milan Veselý
Donna Lucia D'Alvadarez	Věra Slováková
Ela Dalahayová	Ivana Černá

Světla, hudba: Václav Keck, Milan Malík
 Scéna: Oldřich Chlíbec, Rudolf Chlíbec
 Text sledují: Cecilie Konečná, Anna Šindelářová
 Inspicient: Václav Žáček, Karel Malík

Vstupné: pátek, sobota 18, - , 16, - , 14, - Kčs
 neděle 12, - Kčs, důchodci vstupné dobrovolné

Předprodej vstupenek v Lidovém domě ve Staňkově
 u p. Melníkové

Typos 692 0212

J. Brandon Thomas, Charleyova teta (1992)

DIVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV
 uvede ve dnech 4. a 5. prosince 1992 od 19.30 hodin
 a 29. prosince od 14.00 a od 19.30 hodin
 v sále Lidového domu
VESELOHRU SE ZPĚVY
 od autpřů: Tobise, Špirala, Mírovského, Rohana, Beneše

NA TÝ LOUCE ZELENÝ

Režie: Josef Andrlé, Věra Slováková
 Hudební režie: Jan Pluháček
 Hudbu nahrála Romana Hesová

Osoby a obsazení

nadlesní	Josef Pavlík
velkostatkář Skalický	Josef Andrlé
jeho neteř Alena	Jitka Pluháčková
inženýr Jiří	Pavel Beneš
hajný Štětivec	Vladimír Konečný
jeho žena Barbora	Cecilie Wohlmuthová
jejich dcera Hančí	Petra Wohlmuthová
profesor Bulfínek	Ladislav Hodan
nadporučík Horowitz	Jiří Bumbálek
jeho přítelkyně Lola	Petra Kapustová
venkovská chasa	Anna Vaverková ml.
	Terezie Pluháčková
	Vlastimil Žáček
	Tomáš Veselý
	Jan Pluháček

vyvolávač

Světla, zvuk: Václav Keck, Milan Malík
 Scéna: Oldřich Chlíbaec, Rudolf Chlíbaec
 Text sledují: Cecilie Konečná, Anna Šindelářová
 Inspicent: Karel Malík, Václav Žáček
 Maskérky: Růža Hanzlíková, Cecilie Wohlmuthová
 Vstupné: večer 20,—, 18,—, 16,— Kčs
 odpoledne 12,— Kčs, důchodci vstupné dobrovolné
 Předprodej vstupenek v Lidovém domě ve Staňkově
 u pí Melníkové

DIVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV

uveďte ve dnech 17., 18., 28. a 29. prosince 1993
vždy od 19.30 hodin v sále Lidového domu

komedii F. R. Čecha

DÍVČÍ VÁLKA

režie: Věra Slováková, Josef Andrlé

Osoby a obsazení:

Přemysl - kníže český	Pavel Beneš
panna Vlasta	Jitka Pluháčková
Kazí - Libušina sestra	Petra Kapustová
Bivoj - Kazín manžel	Jan Pluháček
Lumír - božský pěvec	Josef Pavlík
vlastyka Vojen - člen Přemyslovy družiny	Vladimír Konečný
panna Šárka	Jana Muchnová
vlastyka Ctírad	Ladislav Hodan
Častava - členka Vlastiny družiny	Vladimír Konečný
Okov Rakev - slovanský vynálezce	Jaroslav Nový

světla, hudba: Václav Keck, Milan Malík
scéna: Oldřich Chlíbec, Václav Andrlé, Rudolf Chlíbec
text sleduje: Cecilie Konečná, Blanka Sidorová
inspice: Václav Žáček, Karel Malík
kostýmy: z vlastní dílny ochotníků
masky: Cecilie Wohlmuthová, Růžena Hanzlíková
zbrojří: Ladislav Kohout

Předprodej vstupenek: kancelář OB - Lidový dům Staňkov
Cena vstupenek: 20,—, 18,—, 16,— Kč

DIVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV

uvede ve dnech 13.května a 14.května 1994
vždy od 19.30 hod. v sále Lidového domu

komedii Aldo de Benedettiho

TŘICET VTEŘIN LÁSKY

režie: *Věra Slováková, Jan Pluháček*

Osoby a obsazení:

César Nicoletto, generál v.v.	<i>Josef Pavlík</i>
Giovanna, jeho manželka	<i>Cilka Wohlmuthová</i>
tetička Eleonora její ovdovělá sestra	<i>Mírka Budínová</i>
Tullio, jejich syn - zubní lékař	<i>Ladislav Konečný</i>
Grazia, jeho manželka	<i>Jana Muchnová</i>
Rosina, jeho mladší sestra	<i>Petra Kapustová</i>
Pietr Guarandí, přejatý	<i>Ladislav Hodan</i>
advokát Ferrini	<i>Pavel Beneš</i>

.....

zvukové efekty, hudba	<i>Václav Keck, Milan Malík</i>
scéna	<i>Oldřich Chlíbec, Václav Anderle</i>
text sleduje	<i>Cilka Konečná, Blanka Sidorová</i>
inspice	<i>Václav Žáček</i>
maskérky	<i>Cilka Wohlmuthová ml., Růža Hanzlíková</i>

Předprodej vstupenek: kancelář OB - Lidový dům Staňkov

Cena vstupenek: 20,- 18,- 16,- Kč

DIVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV

uvede ve dnech 25., 26. listopadu
a 28., 29. prosince 1994 - vždy od 19,30 hod.
v sále Lidového domu

Molièrovu komedii

CHUDÁK MANŽEL

režie: Josef Anderle, Václav Keck

Osoby a obsazení:

Jíra Danda, bohatý venkovan	Vladimír Konečný
Anděla, rozená baronesa z Hlaupětína	Jana Muchnová
Klitander, její ctitel	Ladislav Hodan
Klaudýnka, její komorná	Cilka Wohimuthová
Baron z Hlaupětína	Josef Pavlík
Baronka z Hlaupětína	Jitka Pluháčková
Zmotal, ve službách Klitandera	Milan Veselý
Treska, Dandův pacholek	Jan Pluháček

.....
Hudební doprovod: Dětský hud. soubor ZUŠ
pod vedením Jiřího Blažka

Zvukové efekty, hudba: Václav Keck, Milan Malík
Scéna: Jaroslav Nový, Oldřich Chlíbec, Václav Anderle
Text sledují: Cilka Konečná, Anna Šindelářová
Inspice: Věra Slovákova, Václav Žáček
Maskérky: Růža Hanzlíková, Cilka Wohimuthová ml.

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK: kancelář OB-Lid.dům Staňkov
CENA VSTUPENEK: 25,- 22,- 18,- Kč

DVADELNÍ SOUBOR OB STAŇKOV
 uvede ve dnech 12..13..18..19.května 1995 frašku

Ray Cooney

1 + 1 = 3

[jeden plus jedna jsou tři]

režie : *Josef Anderle , Václav Keck*

OSOBY A OBSAZENÍ

Mary Brownová.....*Mirka Budínová*
 Barbara.....*Jana Muchnová*
 John Brown.....*Josef Pavlík*
 Detektiv seržant Troughton*Jan Jiřík*
 Stanley Gardner.....*Ladislav Hodan*
 Reportér.....*Václav Záček*
 Detektiv seržant Poterhouse.....*Jan Pluháček*
 Bobby Franklyn.....*Vladimír Konečný*

Hudba světo : Keck Václav , Milan Malík
 Scéna : Oldřich Chlábec , Jaroslav Nový
 Text sledují : Cilka Konečná , Anna Sindelářová
 Inspice : Ivana Hettlerová , Cilka Wohlmütová
 Maskérky : Růžena Hanzlíková , Cilka Wohlmütová

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK : kancelář OB - LD Staňkov

CENA VSTUPENEK : 30.- 25.- 20.- Kč

S tvojí dcerou ne (1996)

Divadelní soubor OB Staňkov
uvede ve dnech 13., 14., 27., 28. prosince 1996 vždy v 19³⁰ hod.

operetu o 8 dějstvích

V. Bolda, E. Brožík - R. Piskáček

PERLY PANNY SERAFÍNKY

režie: Josef Andrlé, Věra Slováková

Osoby a obsazení

Martin Škarohlíd, správce panství

Toniček, jeho synovec

Pani Záleská, vdova

Panna Serafínka, její dcera

Brůcha, poštmistr

Kvapil, poštovní písař

Blažej

Obrtlík a dráb

Závorka, postilion

Kokeles, kožašník

Ruth, jeho dcera

Baruška, služebná

Bartoloměj, sloužící

Doročka, panská

Fereška, panská

světlo, zvuk:

hudbu nahráli:

scéna:

text sledují:

inapice:

maskérky:

Josef B. Aik

Sláva Krstev

Marie Neznámá

Ivana Kettlerová

Ladislav Kodan

Jaroslav Kubica

Jan Jirík

Milan Veselý

Jaroslav Nový

Vladimír Konečný

Dana Krstevová

Gitka Wohlmuthová

Václav Žioný

Zuzana Neznámá

Ingrid Jungová

Václav Kock, Milan Malík

učitelé ZUŠ ve Staňkově

Oldřich Chlábec, Jaroslav Nový

Gitka Konečná, Libuše Lampová

Eva Melniková, Václav Záček

Růžena Kánzliková, Gitka Wohlmuthová

Předprodej vstupenek : Kancelář OB - LD Staňkov

cena vstupenek : 40, 35, 30 Kč.

V. Bolda, E. Brožík – R. Piskáček, Perly panny Serafinky (1996)

Základní škola Staňkov uvádí hudební divadelní hru

Noč na Karlštejně

vstupné: Dobrovolné

Hrají

Eliška.....	Martina Nová, Tereza Leitlová
Karel IV.....	Pavel Svatek
Purkrabi.....	Josef Pavlík
Arcibiskup.....	Vladimír Konečný
Král Liperský.....	Tomáš Fejtek
Vévoda Bavorský.....	Jan Pluhař
Pešek.....	Albin Augustýn Salát
Zlana.....	Zděla Martinková, Charlotte Salátová
Hofmistryně.....	Zlana Patlejchová
Učitelka.....	Zuzana Dalečková
Zbrojnoši a pážata.....	žáci základní školy Staňkov
Režie.....	Miroslava Budínová
Uprava hudby.....	Miloslav Hlas
Hostýmy.....	Jiřina Vachtlová
Nároveň.....	Jitka Konečná
Inspiciant.....	Ivana Hettlerová
Uprava scénáře, zvuk.....	Václav Heck
Sověta.....	Milan Malík
Hulisy.....	G. Chlíbec, X. Malík, F. Schenk, S. Krstev, Z. Dalečka

nenechte si ujít jedinečné a jediné představení pro veřejnost

Dne 18.5.2012, 19:00 v Lidovém domě ve Staňkově

...uvidíte nevidané a uslyšíte známé písně v netradičním pojetí...

VELIKÉ PODĚKOVÁNÍ VŠEM (RODIČŮM, DIVADELNÍM NADŠENCŮM A DALŠÍM), BEZ KTERÝCH BY SE DIVADELNÍ HRA NIKDY NEZREALIZOVALA...

J. Vrchlický, Noc na Karlštejně (2012)

Představení uvedená v letech 1940 – 1975 spolkem Tyl

Rok	Autor	Hra
1940	L. Stroupežnický Labuť a – Vašata J. Nestroy K. Balák J. Markuš P. Vandenberg	Zvíkovský rarášek Písnička srdce Zlý duch Lumpacivagabundus Madlenka z Kovárny Žháři Hoši, dívky a psi
1941	V. Werner V. Bárta P. Vandenberg F. Šamberk B. Rajská-Smolíková J. Franěk	Štěstí je umění Prach a broky Hoši, dívky a psi Jedenácté přikázání Zlatý liják Žabičky pana profesora
1942	A. Jirásek A. J. Urban J. V. Rosůlek G. Preissová K. Balej	Kolébka Sluneční paseka Mezi námi děvčaty Její pastorkyňa Lidunka z horské myslivny
1943	F. Tetauer	Zpovědník
1944	J. M. Strojil F. Gribitz Möller-Lorenz K. Bartfeld	Rodinná pouta Děvče s hraběcí korunkou Hodinka s Alexou Kristiánka na suchu
1945	V. Werner	Červený mlýn
1946	A. Jirásek K. Piskoř J. K. Tyl B. Rajská-Smolíková	Lucerna Šťastní otcové Paličova dcera Zelené království
1947	B. Rajská-Smolíková V. Baldessari – Plumlovská L. Stroupežnický V. K. Klicpera J. Kvapil V. Vaňátko	Zelené království Honza v zakletém zámku Naši furianti Bělouši Oblaka Rozpustilý Janeček
1948	J. K. Tyl B. Rajská-Smolíková K. Čapek J. K. Tyl O. Minařík	Strakonický dudák Děvče od Čerchova Matka Paní Marjánka, matka pluku Zorka
1949	J. Říha A. Miller J. Kvapil Bisson-Jensen J. K. Tyl	Polibek královský Všichni moji synové Princezna Pampeliška Muži nejsou andělé Kutnohorští havíři
1950	F. F. Šamberk	Podskalák

1950	F. Kožík M. Gorkij J. Thomsa, Brandon J. Kvapil	Přátelství Matka Charleyova teta Princezna Pampeliška
1951	A. Jirásek A. Arbuzov A. Jirásek	Otec Šest zamilovaných Vojnarka
1952	L. Stroupežnický N. V. Gogol L. Stroupežnický J. Toman	Václav Hrobčický z Hrobčic Ženitba Zvíkovský rarášek Slovanské nebe
1953	A. Fredro J. K. Tyl Molière G. Sándor	Dámy a husaři Pražský flamendr Chudák manžel Můj syn
1954	F. F. Šamberk S. Radešinský J. Vrchlický	Podskalák Císař pán o ničem neví Noc na Karlštejně
1955	Tureček – Jizerský K. Čapek F. F. Šamberk	Muziky – muziky Matka J. K. Tyl
1956	F. X. Svoboda R. Piskáček J. K. Tyl	Poslední muž Perly panny Serafinky Tvrdohlavá žena
1957	A. Jirásek B. Polách M. Kubátová	Lucerna Vrah jsem já Jak přišla basa do nebe
1958	F. Schiller Molière	Úklady lásky Jeho urozenost pan měšťák
1959	A. de Benedetti J. Paulů	Dobrou noc, Patricie! Slovo má babička
1960	Labich – Martin V. Blažek	Helenka je ráda Příliš štědrý večer
1961	V. Baldessari- Pulmovská	Honza v zakletém zámku
1962	J. Frýda	Pension Belvedere
1973	A. de Benedetti	Dobrou noc, Patricie!
1974	O. Zelenka J. Thomas Brandon	Košilka Charleyova teta
1975	K. Čapek	Matka